

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

Quomodo quis suos in virtute paranda sentire possit profectus

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

PLVTARCHI

Libellus, quomodo quis suos in virtute paranda sentire possit, profectus.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

Πώς δύναιτο αὐδοίτο εἰ αὐτὸν ποιεῖν ἑαυτὸν ἐπιτελεῖν.

OTERITNE aliqua, Soffi Senecio, ratione conscius sibi quispiam suorum esse ad virtutem profectuum, si nullam ij de stultitia faciunt deminutionem, sed vitium æquali semper pondere appensum

Plumbi instar est, deorsum quo rete trahitur?

Certè enim neq; in discenda grammatica se proficere aut musica intelliget, qui nullam partem ignorantis istarum rerū deponat, sed eadem semper in inscitia perseueret. neq; medicina ægroto, quæ eum nihil alleuet, aut utcunq; remittente ac concedente morbo leuiusculè habere efficiat, vllum sensum mutatæ in melius valetudinis afferet, ante quam corpore pristinæ sanitati reddito contrarius habitus integer morbo successerit. Sane vt his in rebus profectus nullus est, si inter proficiendum pondere vitij tanquã in trutina diminuto, rursus in diuersam partem facto momento mutatio lateat: ita etiam his qui philosophiæ animū adiecerunt, nullum profectum, neque profectus sensionem vllam tribui permittemus, si nulla pars stoliditatis animo fugatur atque expurgatur: sed donec summo perfectoque is bono potiatur, meris vitij interim occupatur. Non enim aliquis sapiens fieri potest, quanta esse potest maxima vitiositate in virtutis habitum omni accessione superiorem puncto temporis mutata: quam (dico) vitiositatem non temporis aliquo spacio abiecerit, sed subito totam simul exuerit. Nosti verò hoc qui fieri affirmant, quantis seipfos implicent molestijs, ac quū difficiles agitent quæstiones, quanam fiat ratione, quod nō animaduertit aliquis etiamnum sapientem se factum, sed ignorat atque ambigit: eo quòd longo temporis decursu paulatim addendis alijs, alijs detrahendis, ad virtutem progressus fecit, & quasi viam sensim carpendo ad virtutē peruenit. Quod si celeritas & magnitudo mutationis tanta esset, vt qui mane fuerat deterrimus, vesperi redderetur optimus: aut ea sic alicui accideret, vt cum obdormiuisset vitiosus, expergisceretur sapiens, dimissasq; ex animo hesternæ fatuitates & imposturas ita compellaret:

Insomnia vana valete, nihil eratis:

isne igraret tanto se à se ipso discrimine fuisse mutatum, & prudentiam subito ac confertim elucescentem? Mihi quidem videtur facilius homo, si instar Cænei ex voto vir de muliere heret, transformationem sui ignoraturus: quam vt non sentiat aliquis mutationem sui, è timido, stulto atque incontinente, fortis, prudens temperansq; redactus, momentoque temporis è belluina in diuinam viuendi rationem translatus. Enim verò rectè dictum est,

Applicandus lapis amussis, non ad lapidem amussis est.

At Stoici non sua rebus accommodantes decreta sed res ad decreta sua, cum quibus cōsentire eas natura non sinit, detorquentes, multis difficultatibus philosophiam impleuerunt. quarum maxima est,

ΙΣΤΥΛόγων, ὡς ὅστις Σενεκίων, σώσει τὴν αὐτὴν βελπουμίου πρὸς ἄρετὴν σωματικήν, εἰ μηδεμίαν αἰσθητικὴν ποιήσει τῆς ἀφροσύνης ἄνεσιν, ἀλλ' ἴσως σαθρῶν πᾶσιν ἢ κακίᾳ ἀεὶ ἐπιτελεῖται, Μελιόδου ὡς τε δίκτυον κατέσπειρε: ὅσδε γὰρ ἐν μουσικῇς ἢ ἡραγματικῇς ἐπιτελεῖται γινώσκων, μηδὲν ἐν τῷ μαθητῆν ἀπαρύτων τῆς ἀεὶ ταῦτα ἀμαθίας, ἀλλ' ἴσως αὐτῶν τῆς ἀτελείας ἀεὶ παρούσης: ὅσδε καὶ μνηστικῆς περὶ ἀρετῆς, μὴ ποιούσα ῥασαίνου, μηδὲ κρυφισμῶν, ἀμφοτέρωθεν τῆς νοσημάτων ἕως εἰκόντος καὶ χαλάντος, ἀρετῆν αὐτῶν παρέχει ἀφροσύνης, ὅτιν ἐιλικρινῆ τὴν ἐναντίαν ἔξιν ἐξήμεσαι περὶ τὰ πάντα, τῆς σώματος ἀσθενείας. ἀλλ' ὡς ὅτι ἐν

C

τύποις οὐ ποιεῖται, ἀλλ' ἀρετῆς πόντος ἀεὶ τῆς βαρύνοντος, ὅτιν ἐπὶ ζυγῶν πρὸς τὴν αἰσθητικὴν ἀφροσύνην μὴ γινώσκων τὴν μεταβολὴν. οὕτως ἐν τοῖς φιλοσοφῶν ἐπαγγελλομένων, οὐτέ τινα ἀρετῆν, οὐτε ἀφροσύνης ἀρετῆν ἀπολείπειν, εἰ μὴ τὴν ψυχὴν μετρίως ἀποκαθαίρεται τῆς ἀβελτηρίας, ἀλλ' ἀρετῆς λαβεῖν ὅτιν ἀρετῆς καὶ τέλειον, ἀρετῆς τὰ κακὰ χρεῖται καὶ γὰρ ἀρετῆς χρόνου καὶ ὡρας ἐκ τῆς ὡς ἐνι μέγιστα φασολότητος εἰς ὅσον ἔχουσαν ἑαυτὴν ἀφροσύνης ἀρετῆς ἀφροσύνης μεταβολῶν ὅσος, ἢς ὅσδε ἐν χρόνῳ πολλῶν μέγιστος ἀφείλε κακίας, ἀλλ'

D

E

F

in æquabilem & continuam longitudinem, magnif- A
 que intervallis exigua admittit interstitia: dein ubi
 in altum se erexit, veluti qui ob anhelitus angustias
 in conscendendo sublimi loco animum despon-
 dent, propter imbecillitatem suam multis ac cre-
 bris nodis intercipitur, spiritu icturn tremoremque
 patiente. sic qui initio magno cursu ad philosophiã
 contenderunt, si deinde nullum ad meliora profe-
 ctum sentientes crebro impingant, atque ab insti-
 tuto auellantur, ad extremum omnino defatigan-
 tur ac desperant. At verò alter ille veluti alatus, ad
 vtilitatem propositam recta fertur, omnesque præ-
 cidit prætextus, (vel uti turbam impediens) vi B
 & alacritate industriæ. Sic ut igitur signum est amo-
 ris incipientis non delectatio quæ pulcri præsentia
 percipitur, (est enim hoc vulgare) sed morsus & do-
 lor qui avulso eo sentitur: ita multi capiuntur philo-
 sophiæ studio, & valde magno cum conatu se ad di-
 scendum conferre videntur: ubi verò alijs rebus
 aut negotijs auocantur, animi iste motus evanescit,
 eaque facile carent.

Amoris at morsum qui veri senserit,

is tibi præsens vnaque philosophans moderatus vi-
 debitur ac placidus. avulsum verò ac seorsim agen-
 tem cerneret inflammatum, animique ægrum, om-
 niumque rerum & occupationum odio affectu, C
 & tanquam si rationis expers esset amicorum obli-
 tum desiderio philosophiæ impelli. Non enim ut
 vngueto, sic doctrina præsentis delectari debemus,
 absentes non eã requirere, neq; cum molestia care-
 re: sed verè proficientis in philosophia est, simile ali-
 quid fami ac siti sentire si auellatur: siue nuptiæ, siue
 diuitiæ, siue amicitia, siue expeditio incidens eum à
 philosophiæ studio seiungat. quanto enim plus ex
 philosophia perceptum est, tanto maiorem animo
 molestiam exhibent quæ relinquuntur. Cum hoc ni-
 mirum, aut eadem, aut proxima ei est antiquissima D
 illa Hesiodæa profectus declaratio, cum iam nõ am-
 plius ardua aut nimis acclivis est via, sed facilis, ac
 plana, & expedita: quippe exercitando læuigata, il-
 latoque in philosophandi conatum lumine iam &
 splendore, post hæsitaciones, errores, institutique
 mutationes illas, in quas incidunt initio, qui se phi-
 losophiæ dant: exemplo eorum, qui terra sibi no-
 ta relicta, nondum eam cernentes quam petunt,
 sollicitudine anguntur. Sic enim isti communibus
 & consuetis studijs relictis, priusquam meliora co-
 gnoscant atque consequantur, in medio sæpenu-
 mero circumaguntur ac subvertuntur cursu. Simile E
 est, quod de Sextio Romano narrant, cum vrba-
 nis dignitatibus honoribusque resignatis ut philo-
 sophiæ vacaret, cum inter philosophandum ab ini-
 tio graues sentiret molestias, animusq; doctrinam
 ægrè amplecteretur, parum abfuisse quin sese de
 biremi quadam in mare abijceret. Et Diogenem
 memorant Sinopensem cum philosophari cepisset,
 ac forte Athenienses festos agerent dies, epularen-
 turq; splendide, spectaculaq; essent, & conuiuia ac
 comestationes per totam noctè ducerentur, in quo-
 dam fori angulo pannis inuolutum somni capiendi
 causa iacentem, in cogitationes incidisse animum F
 ipsius non leuiter ab instituto auertentes atq; fran-
 gentes, reputantem nulla se necessitate vitæ ge-
 nus laboriosum atque à communi vsu alienum in-
 iuisse, ac seipsum omnibus bonis priuasse. ut verò
 murem arreperere, & circa micæ mazæ eius ob-
 uersari vidit, animum rursus erexisse, ac seipsum increpasse damnauisseque. Quid ais (inquietem) Diogenes:

εἰς μήκος ἐπιδώσειν ὁμαλὸν καὶ συνεχές ὁ παλαιὸς ἐν ἀρετῇ
 μασι μεγάλοις ὀλίγαις λαμβάνουσι παρὰ κρούσεις καὶ ἀπικ-
 πὰς, εἴθ' οἷον ἄσθματος, αἰὼ δὲ ἀδένειδον ἀπαρρηθῆ-
 ῶ, πολλοῖς ἐπίχεται καὶ πυκνοῖς γόνοις, ἔπειθ' ἄμα τοῦ πάλαι
 καὶ ἔμοις λαμβάνοντος· οὕτως ὅσοι δὲ παρὰ τον μεγάλοις
 ἐκδρομαῖς ἐχρήσαντο παρὰ φιλοσοφίαν, εἴτα πολλὰ καὶ
 συνεχῆ παρὰ κρούσματα καὶ ἀσπασμάτα λαμβάνουσι
 μηδενὸς ἀσφύρου παρὰ βέλτιον ἐπαγαθάνομοι, τε-
 λωτῆρες δὲ ἐξέχουσι καὶ ἀπηρρόβη, πάλ' αὖτε παρὰ γέ-
 νετο δὲ ὠφέλειαν ἀσφύρου καὶ ἀσπασίοντι τὰ παρὰ
 φάσεις, ὡς παρὰ ὄχλον ἐμποδῶν ὄντα ῥάμη καὶ παρὰ τὴν
 ἀνύσεως. κατὰ παρὰ οὗ ἔρωτος ἀσφύρου σημεῖον ἔστι, οὐδ'
 χαίρειν τὰ καλῶ παρὰ νη, (τὸ γὰρ κρινόν) ἀλλὰ δὲ ἀκρε-
 οτα καὶ δὲ γέν' ἀποσώμνον, οὕτως ἀρῆται μὲν ὑπὸ φιλο-
 σοφίας πολλοί, καὶ σφόδρα γε φιλοτίμοι ἀπὸ λαμβάνουσι τῆ
 μαρτάνειν δοχούσιν, αἱ δὲ ἀπέλωσιν, ὑπὸ παρὰ γμάτων δὲ
 λων καὶ ἀρολίαν, ἐξερρῆ δὲ πάθος αὐτῶν ἐκείνο, καὶ ράδιος
 φέρονται. ὅταν δὲ ἔρωτος δὴ ἡμα παιδικὸν παρὰ εστὶ, μετὰ τὸς ἀν-
 ῶ φαίειν καὶ παρὰ εστὶ ἐν τῷ παρὰ εστὶ καὶ συμφιλοσοφῆν ὅταν δὲ
 ἀποσασθῆ καὶ χυεῖς γήνηται, τῶ φλεβῶν καὶ ἀδημονοῖ-
 τα καὶ δεσχελαίνοντα πᾶσι παρὰ γμάσι καὶ ἀρολίαις. μνήμη δὲ
 φίλων ὡς παρὰ δὲ ὄχρος ἐλαύνεται πῶτα τὰ παρὰ φιλοσοφίαν.
 οὐ γὰρ δὲ τοῖς λόγους ἐφραίνεσθαι παρὰ εστὶ, ὡς παρὰ τοῖς
 μύροις, ἀποσάνθας δὲ μὴ ζητεῖν μηδὲ ἀγαλλεῖν, ἀλλὰ
 πείνη ἡνὶ καὶ δὲ φη πάθος ὁμοιον ἐν τοῖς ἀποσασμοῖς πα-
 ρονθας, ἔχεσθαι τῶ παρὰ εστὶ ὄντος δὲ ἡθῶς, αἱ τε γάμοι, αἱ
 τε πλοῦτος, αἱ τε φιλία τις, αἱ τε φρατία παρὰ πεσοῦσα
 ποιήση τὴ χυεῖσιν. ὅσα γὰρ πλέον ἔστι δὲ παρὰ εστὶ ἡμέ-
 νον ἐκ φιλοσοφίας, τῶστω μᾶλλον ἐνοχλεῖ δὲ ἀπολεπτό-
 μνον. τούτω δὲ ὁμοῦ τῶ τῶν ἔστι ἡ σμῆνις δὲ παρὰ εστὶ πα-
 ῶν δὲ ἡλωμα παρὰ κηπῆς ἔ' Ἡ σόδου, μηκέτι παρὰ εστὶ μηδὲ
 ὄρθιον ἀρῶ, ἀλλὰ ῥάδιαν καὶ λείαν καὶ δὲ ἀπετείας εἴ) πῶ
 ὄδον, οἷον ἐκλεαγομῶν τῆ ἀσκήσει, καὶ φάς ἐν τὰ φιλο-
 σοφῆν καὶ λαμπαρῆτα ποιούσαν δὲ ἀπορίας καὶ κλῆσις
 καὶ μετὰ μελείαν, αἱς παρὰ τυχούσιν οἱ φιλοσοφῶντες
 δὲ παρὰ εστὶ, ὡς παρὰ οἱ γῶ ἀπολιπόντες ἡ ἴσασι, μηδέ τῶ δὲ
 κατὰ εστὶν ἐφ' ἡ πλέοσι. παρὰ εστὶ γὰρ τὰ κρινὰ καὶ
 σμῆνη, παρὰ ἡ τὰ βελτίονα γῶναι καὶ λαβεῖν, ἐν μέσῳ
 παρὰ φέρονται πολλάκις ὑπὸ βεπόμοι. κατὰ παρὰ φασὶ
 Σέξπτοντε τὴ Ρωμάον ἀφειχῆτα τὰ ἐν τῇ πόλει ἡμας καὶ
 ἀρῶ δὲ φιλοσοφίαν, ἐν δὲ τὰ φιλοσοφῆν αὐτὰ πάλιν δυσ-
 παθούσα καὶ χυῶ μνον τὰ λόγῳ χαλεπῶς δὲ παρὰ εστὶ, ὀλί-
 γου δὲ εστὶ κατὰ εστὶν ἑαυτὸν ἐκ ἡνος δὲ ἡρος. καὶ παρὰ Δι-
 γῶσι ὁμοια τῶ Σινωπέως ἰσορροῦν ἀσφύρου φιλοσοφῆν,
 ὡς Ἀθῶναισις ἡ ἔορτη, καὶ δὲ πῶ δὲ δημοτελῆ, καὶ τὰ ῥα καὶ
 σμωοσίας μετ' ἀλλήλων ἔχοντες ἐχρῶντο κῶμοις καὶ παρὰ
 χῶν· ὅ δὲ ἐν ἡνι γῶνι τῆς ἀρῶ σμωοσεια μῶς ὡς κα-
 θευδῆσαν, ἐν ἐπιπῆν εἰς λογιμοῖς ῥέποντας αὐτὸν ὄσκα ἀβέ-
 μα καὶ ἀραῶντας, ὡς οὐδὲ ἀπὸ μίας ἀνάνης εἰς ἐπίπνον
 καὶ ἀλλόχρον ἡκῶν βίον, αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ εστὶ τῶ ἀγα-
 θῶν ἀπορῶν ἐστὶ μῶς. εἴτα μῶτοι μῶν ἡνα παρὰ εστὶ
 ῶντα λέγεται παρὰ τὰς ἡμας αὐτῆς τῆς μῶσις ἀναφραεῶς
 τὴ δὲ αὐτῆς ἀναφραεῶν τὰ φερῆματα, καὶ λέγειν παρὰ εστὶ
 τὸν, οἷον ἐπιπῆντα καὶ κακίζοντα, τὴ φῆς ὡ Διῶγμεις

τῆτον μὲν δὴ ὡχῆ τὰ σα λείμματα καὶ βέφει, σὺ δ' ὁ γυναικός
 ὅτι μὴ μεθύεις ἐκεί κατακείμενος ἐν ἀπαλοῖς καὶ ἀλινῶις
 εὐώμασι, ὁδύρη καὶ θρῆνός σεαυτὸν ὅτλη οὖν οἱ τοιοῦτοι κα-
 τασσασμοὶ γίνονται μὴ πολλάκις, αἵ τε πρὸς αὐτοὺς ἐξα-
 ρήσεις καὶ ἀνακρούσεις τῶ φρονήματος, ὡς τὰ ἐκ ἐπιπῆς τῆ-
 χειῶν παρασι, καὶ ἀφαιλύωσι ραδίως τ' ὄντων καὶ τῶ ἀδημο-
 νίῳ, ἐν ἡνι βεβαίω τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ ἐξ ἡνομίσειν. ἐπεὶ ὁ οὐ
 μόνον ἐξ αὐτῶν τῶ κατὰ σπείοντα καὶ εὐφροντα πρὸς τῶν ἀν-
 ἴων ἔσ' ἀδενείας ἐπιτείνεται τοῖς φιλοσοφοῦσιν, ἀλλὰ καὶ
 φίλων ἀπουδαῖ μὲ ἀπουδῆς, καὶ ἀφαιλύωσι ἀπὸ τῆς ἐπι-
 γέλωτι καὶ παιδιᾷ γινόμεναι καὶ μῦθοι καὶ μαλασσοῖσι,
 ἐπίοις ὅ καὶ τέλειον ἢ δὴ φιλοσοφίας ἐξέσεισαν, οὐ φαύλον δὲ
 ἡ πρὸς ἀπὸ πῶ εἴη σημεῖον ἢ πρὸς τῶν τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ
 καὶ ὁ μὴ τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ μὴ δὲ κινεζομένην ἔσ' ἀπὸ τῶν
 καὶ ὀνομαζόντων ἢ λιχῆς ἴνας ἐν ἀντὶς βασιλέων ἀπὸ
 ἐπὶ τῶν, ἢ φερῆς ἐπὶ γάμοις λαμβάνοντες, ἢ καὶ τῶν ἔσ' ἀπὸ
 πλῆθους εἰς ἀγροῦν ἐπὶ ἀρχὴν ἴνα ἢ σιωπῆσαν. ὁ γὰρ
 ἀπὸ πλῆθος ἐν τῶ τοῖς καὶ ἀπὸ πῶ, ἢ δὴ δὴ ἔσ' ἀπὸ πῶ
 μῦθος ἡ πρὸς ἀπὸ πῶ τῶ φιλοσοφίας. οὐ γὰρ οἷον τε
 παύσασθαι ζῆλον τῶν ἀπὸ οἱ πολλοὶ θαυμάζουσιν, οἷς αὐ
 μὴ ὁ θαυμάζειν ἀπὸ πῶ ἐγένηται. πρὸς μὲν γὰρ ἀπὸ πῶ
 τοῖς ἀπὸ πῶ, καὶ δι' ἔργῶν ἐπίοις παρῆσι καὶ δι'
 ἀπὸ πῶ ὡν ὁ θαυμάζουσιν ἀπὸ πῶ πρὸς ἀπὸ πῶ
 οὐκ ἔστιν αὐτὸ φρονήματος ἀπὸ πῶ καὶ βεβαίου κατὰ φρονή-
 σαι. δὲ καὶ τῶν τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ ἐκείνοις, ἐπιγαυροῦσιν
 ἑαυτοῖς, ὡς τὰ ὁ Σόλων,

Ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ θαυμάζομεθα
 Τῆς ἀρετῆς τ' ἀπὸ πῶ ἐπεὶ ὁ μὲν ἐμπεδὸν ὄσ' ἔστι,
 Χρηματὰ δ' ἀπὸ πῶ πῶν δῆσ' ὅτε δῆσ' ἔχει

καὶ Διοχῆς τῶ εἰς Ἀπὸ πῶ ἐκ Κορίνθου, καὶ πάλιν εἰς
 Κόρινθον ἐκ Θεβῶν μεταβάσιν αὐτοῖς, παρέδωκε τῆς βα-
 σιλέως, ἑαρος μὲν ἐν Σούσις, καὶ χημῶνος ἐν Βαβυλωνί,
 θέρους δ' ἐν Μηδίᾳ ἀπὸ πῶ καὶ ὁ Ἀγχιλαῖος πρὸς
 τῶ μεγάλου βασιλέως, Τί γὰρ ἐμὸς μείζων ἐκείνος, εἰ μὴ καὶ
 δικαιοτέρος; ὁ δ' Ἀπὸ πῶ πρὸς Ἀπὸ πῶ πρὸς Ἀπὸ πῶ
 ἑξάδρου γράφων, ἔφη μὴ μόνον ἐκείνῳ πρὸς ἀπὸ πῶ
 λαὸν κρατεῖ, μέγα φρονεῖν, ἀλλ' ὅσ' ἐν ἡπὶον εἰπὶς ὀρθῶς γι-
 νώσκει πρὸς ἀπὸ πῶ. ὁ δ' Ἀπὸ πῶ πρὸς Θεόφραστον ὅτι τῶ
 πολλοὺς ἔχον μαθητὰς θαυμάζομενος, Ὅ ἐκείνου μὲν πρὸς
 ἔσ' ἀπὸ πῶ, οὐ μὲν ὁ συμφανότερος. ὅτλη οὖν οὕτως
 τῶ τῆς ἀρετῆς πρὸς τῶ ἐκ τῶς ἀναπῆσις, ἡ πρὸς ἀπὸ πῶ
 νοῦ καὶ ζῆλον τῶ καὶ τὰ κινεζομένην καὶ ταπεινούντα πολ-
 λῶς τῶ ἀπὸ πῶ φιλοσοφῆν, μέγα καὶ τῶ τῶ δὴ ἡλῶμα
 σεαυτῶ τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ. οὐκ ἔστι ὁ μικρὸν ὅσ' ἔστι τῶ
 λόγῳ μετὰ βολῆ. πῶν γὰρ, ὡς ἀπὸ πῶ εἰπῆν, οἱ ἀπὸ πῶ
 μῦθοι φιλοσοφῆν, τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ διὰ χροῖσι μᾶλλον, οἱ μὲν,
 ὡς τὰ ὀρνίθες ὅτι τῶ λαμπερότητα τῶ φυσικῶν καὶ ὁ ἔσ' ἀπὸ πῶ
 ἔσ' ἀπὸ πῶ καὶ φιλοπῆμίας κατὰ πῶ, οἱ δ' ὡς τὰ
 τῶ σκυλάκια (φῶσιν ὁ Γλάτων) τῶ ἔλκειν καὶ παρῆσι
 χαίροντες, ὅτι τῶ εἰδῶς καὶ τῶ ἀπὸ πῶ καὶ τῶ ὀφισμα-
 τῶ χροῦσιν. οἱ δ' πλεῖστοι τοῖς ἀπὸ πῶ ἐκείνῳ ἐκείνῳ,
 ὅσ' ἔστι ὁ πῶ πρὸς ἀπὸ πῶ. ἐπὶ ὅ καὶ χροῖσι καὶ
 ἰσορείας ἀναλεγειμένοι, πρὸς ἀπὸ πῶ, ὡς τὰ Ἀνάχρησις ἔλεγε
 τῶ νομίσματα πρὸς ἀπὸ πῶ ἔσ' ἀπὸ πῶ ὅσ' ἔστι χροῖσι
 ἔσ' ἀπὸ πῶ ἔσ' ἀπὸ πῶ. οὕτω τῶ λόγῳ πρὸς ἀπὸ πῶ καὶ

Amus hic reliquijs tuis latus vescit, tu verò praelatus
 scilicet homo teipsum deploras, quod non isthic in
 stragulis teneris atq; floridis inebriare? Ceterum v-
 bi non frequentes huiusmodi auersiones accidunt,
 animusq; tanquam è fuga aduersum eas sese celeri-
 ter obijciens & efferens facile molestiam ægritu-
 dinemq; dissipat: existimandum est profectū pro-
 bè esse confirmatum. Quoniam verò philosophan-
 tibus non modo à seipsis incidunt, quæ eos imbecil-
 les etiamnum concutiant & in diuersam partem
 auertant: sed & seria amicorum consilia, & diuerfo-
 rum reprehensiones ioco risuq; mixtæ flectunt &
 B molliunt, nonnullos etiam profus è philosophia
 excusserunt: non leue indicium profectus fuerit
 equanimitas hominis erga talia, non perturbari ne-
 que morsum passī, cum ei narratur æquales aliquos
 ipsius in aulis regū florere, aut dotatas duxisse vxo-
 res, aut caterua hominum stipatos in forum peten-
 di magistratus, vel patrocinandī gratia descendere.
 qui enim aduersus talia imperterritus est, neque ijs
 mulcetur, cum constat iam ita vti debuit captum
 deuinctumque philosophiæ esse. quod fieri non po-
 test vt mirari desinamus quæ vulgo in admira-
 tione sunt, nisi ingenerata sūt nobis iam virtutis ad-
 miratio. Etenim vel ira nonnullos mouet, vel de-
 C mentia, vt aduersus homines ferociant. quas verò
 res multitudo hominum plurimi facit, eas contem-
 nere nisi vera constantiq; animi præditus elatione
 potest nemo. Tales qui sūt, sua cum istis compa-
 rantes, seipso alto animo iactant atq; exhortantur,
 vt Solon:

At nos virtutem non permutabimus horum,
 Pulchrag, virtutis munera, diuitiis.
 Virtutis quoniam semper possessio perstat:
 Incerta varia sorte feruntur opes.

Ac Diogenes suam Athenis Corinthum, Corintho-
 que Thebas transitionem, regis Persarum migra-
 tionibus comparabat, vere Sufis, hyeme Babylone,
 ætate in Media commorantis. Et de eodem rege
 D Agesilaus: Qui enim, aiebat, maior me ille sit, si non
 etiam iustior est? Aristoteles quoque de Alexandro
 ad Antipatrum scribens, Non illum modo affirma-
 bat animo debere efferri ob imperij magnitudi-
 nem: nihilo enim minus id licere ei, qui veram deo-
 rum notitiam habeat. Ac Zeno videns Theophra-
 stum in admiratione haberi ob discipulorum mul-
 titudinem: chorus eius, inquit, maior est, meus
 melius concinit. Cum itaque virtutem hoc modo
 E externis rebus opponens, inuidias, obrectationes,
 aliosque id genus affectus qui multos philosophari
 orfos vrunt atque animum eorum deprimunt eie-
 ceris, id quoque magnum argumentum tibi tui sit
 profectus. Non paruum est etiam, orationis mu-
 tatio. Omnes enim fere qui ad philosophiam pri-
 mum accedunt, eam sectantur quæ ad gloriam fa-
 cit. quorum alij autium instar ob leuitatem & am-
 bitionem in splendorem & sublimitatem physio-
 corum deuolant: alij catulorum (vt est apud Pla-
 tonem) in morem raptando & laniando gaudentes,
 ad lites, disputationes obscuras & sophismata se
 conferunt. plerique dialecticis se immergentes,
 com meatum sibi sophisticæ parant. sunt qui sentē-
 F tiosa dicta & historias colligētes, circumeunt (quo-
 modo Anacharsis dicebat se non videre ad aliā rem
 nominate vti Græcos quam ad numerandum) nu-
 merantes ea & metientes, nullo inde emolumento
 τῶ πρὸς ἀπὸ πῶ, ὅσ' ἔστι ἔσ' ἀπὸ πῶ εἰς ὄνησιν ἀπὸ αὐτῶν

percepto. His vsu venit illud, quod ab Antiphane dictum quidam ad auditores Platonis accommodauit. loco enim Antiphanes dixit, in vrbe quadam voces illico frigore loci congelare, ac per æstatem gelu soluto demum exaudiri, quæ dicta erant hyeme. ita ille quæ adolefcentes è Platone audiuiſſent, aiebat plerofque vix tandem ingraueſcente ætate intelligere. Hoc ſane modo ad vniuerſam affecti ſunt philoſophiam, donec iudicium probe conſtitutum incipiat ea apprehendere, quæ ad componendos animi motus magnitudinemque ei comparandam faciunt, ſectarique orationes, quarum (iuxta illud Æſopi) veſtigia intro magis quàm foras ſint conuerſa. Sophocles aiebat ſe primo factum Æſchyli accidiſſe, deinde apparatus nimis denſum atque artiſcioſum, poſtremo etiam dictionis formam mutaſſe, quæ pars maxime ad mores pertinet & eſt potiſſima, ita philoſophantes, cum à compoſitis ad oſtentationem & artiſcio nimio elaboratis orationibus, ad orationem animi motus placidos graueſque attingentem tranſiuerint, vere incipiunt factu repudiato proficere. Animaduerte igitur, non tantum philoſophorum ſcripta legendo, aut orationibus eorum audiendis, ne ſis verbis magis quàm rebus attentus, neque maiori impetu feraris ad ea in quibus ſubtilitas aliqua & curioſa compoſitio, quàm ad ea in quibus medulla rerum & vtilitas ineſt: ſed & poemata hiftoriasque tractans, caue ne quid eorum prætermittas inobſeruatum, quæ ad morum correctionem, aut affectus animi alleuationem accommodate dicta ſunt. Sicut enim in floribus verſari Simonides ait apem, flauum mel meditantem, cum alii colorem eorum vel odorem, nihil aliud quærant aut percipiant. ita aliis poemata voluptatis iocique cauſa verſantibus, tu aliquid inueniens ac colligens ſerium, videberis iam conſuetudine & amore pulcritudinis & eorum quæ philoſophi ſunt propria, horum cognoscendi facultatem tibi paraſſe. Qui enim Platonis aut Xenophontis libros propter dictionem, nullaque alia de cauſa legunt, quàm vt Atticam illam mundiciem inde veluti rorem deſpument: quid aliud diceres illos facere, quàm fragrantiam & floridum medicamento colorem amplecti, vim vero expurgandi corporis aut ſedandi doloris neque noſſe neque admittere: lam qui magis etiam profecerunt, non ex orationibus ſolum, ſed è ſpectaculis quoque & rebus quibuscunque norant vtilitatem capere, idque colligere, quod ipſorum inſtituto commodet. cuius rei aliquot ſubiiciam exempla. Æſchylus Iſthmici certaminis ſpectator, cum vnus pugilum plagam accepiffet, theatrumque clamorem fuſtuliffet: latere Ionis Chii foſſo, vt is animaduerneret: Viden', inquit, exercitatio quid poſſit: tacet icſtus, ſpectatores vociferantur. Braſidas murem inter aridas ficus deprehenum, morſus ab eo dimiſit. tum ſic ſecum: Hercules, quàm nihil eſt ita paruum aut infirmum, vt non poſſit vitam tueri, ſi audeat ſe defendere. Diogenes è vola quendam bibere conſpicatus, poculum pera eiecit. Adeo ad ſentiendum & percipiendum ea quæ vndeſcunque ad virtutem conducant attentio & aſſidua exercitatio facit idoneos. Idque fit eo magis, ſi orationes rebus adhibeant: non modo, vt eſt apud Thucydidem, præſenti periculo meditantem, ſed & circa voluptates, contentiones, iudicia, patrocinia, magiſtratus, quaſi demonſtrantes vim ſuorum decretorum: aut potiſſus iis rebus tractandis ſua condentes decreta.

A πημενοι. συμβαίνει δὴ τὸ τῷ Ἀντιφάνει, ὡς τις εἶπε τῷ Πλάτωνος συνηθῶν. ὁ γὰρ Ἀντιφάνης ἔλεγε παίζων, ἐν πῆνι πόλει τὰς φωνὰς διθὲς λεηρομίας πηγυαδαί, ἀφ' ἑνὸς ἑσθ' ὑπερὸν ἀπερμῶν ἀκούειν ἄλλοις ἀ τῷ χιμῶνος διελέθησαν. οὕτω δὴ τῷ Ἰσοκράτει Πλάτωνος ἔφη νέοις οὐσι λεγέμεν, μόλις ὄψι τοῖς πολλοῖς ἀσάνασαι γέροντας γυρομῶνους. καὶ πρὸς ὄλιον ὃ τῷ φιλοσοφίᾳ πεπόνθησιν, ἀχρεῖς οὐ κατὰσιν ὑγιανῶν ἢ κρίσις λαβοῦσα τοῖς ἦτος ἐμποιεῖν καὶ μέγεθος διωαμῶν, δεξήται συμφέρεσαι καὶ ζητεῖν λόγους, ὧν, καὶ τὸν Αἰσώπον, εἰσω μᾶλλον ἢ ἔξω παίχην τέτραπται. ὡς πρὸ γὰρ ὁ Σοφοκλῆς ἔλεγε, τὸν Αἰγύλου ἀφ' ἀπεπαγῶν ὄγκον, εἶτα τὸ πικρὸν καὶ κατὰτεχρον τῆς αὐτῆς κατασπῆς, τείτον ἢ δὴ τῆς λέξεως μεταβάλλει εἶδος, ὅσῳ ἔστιν ἠθικῶτατον καὶ βέλτερον. οὕτως οἱ φιλοσοφοῦντες, ἔταιν ἐκ τῶν πρῶτων καὶ κατὰτεχρων, εἰς τὸν ἀπλόμενον ἦτους καὶ πάτοις λόγον μεταβάσιν, ἀρχόνται τῶν ἀληθῶν πρὸς ἀπὸ καὶ ἀτυφον πρὸς ἀπὸ πτεῖν. ὅρα δὴ μὴ μόνον φιλοσοφῶν συγχεμματα διεξιῶν καὶ λόγους ἀκούων, εἰ μὴ πλέον τοῖς ὀνόμασι μόνον πρὸς ἀπὸ πτεῖν ἢ τοῖς πρὸς ἀπὸ πτεῖν, μηδὲ μᾶλλον ἐπιτηδῶν τοῖς ὀνόμασι μόνον πρὸς ἀπὸ πτεῖν ἢ τοῖς πρὸς ἀπὸ πτεῖν, ἢ τοῖς πρὸς ἀπὸ πτεῖν καὶ σάρκινον καὶ ὠφέλιμον. ἀλλὰ καὶ ποιήμασιν ὀμιλῶν καὶ ἰσοεῖα, πρὸς ἀπὸ πτεῖν σεαυτὸν εἰ μηδὲν σε ἀφ' ἀπὸ πτεῖν τῶν πρὸς ἀπὸ πτεῖν ἦτος ἢ πάτους χυφισμὸν ἐμμελῶς λεηρομῶν. ὡς πρὸ γὰρ αἴθεσιν ὀμιλῶν ὁ Σιμωνίδης φησὶ τῶν μέλιτῶν ξανθὸν μέλι μηδομῶν, οἱ δὲ ἄλλοι χροῖαν αὐτῶν καὶ ὀσμῶν, ἔτερον δὲ οὐτὲν ἀγαπῶσιν, ὅσῳ λαμβάουσιν, οὕτω τῶν ἄλλων ἐκ ποιήμασιν ἠδονῆς ἐνεκα καὶ παιδίας ἀναστροφῶν, αὐτὸς δεισκῶν ἢ καὶ σιωγῶν ἀσπυδῆς ἀξίον, εἰσικεῖν ἢ δὴ γλωσσικῶς ἰσοπρῶν καὶ φιλίας τῶν καλῶν καὶ οἰκείου γερνέται. τοῖς μὲν γὰρ Πλάτωνι καὶ Ξενοφῶντι χρομῶνους ἀφ' αὐτῶν λέξιν, ἔτερον δὲ μηδὲν ἀλλ' ἢ τὸ καθαρόν τε καὶ Ἀπὸ πτεῖν, ὡς πρὸ δρόσον καὶ χροῖαν, ἀπὸ πτεῖν, πῆ ἀλλοφῶν ἢ φαρμάκων τὸ βλάδες καὶ ὀσμῶν ἀγαπῶν. ὅσῳ δὲ ἀνώδων καὶ καθαροῦ μὴ πρὸς ἀπὸ πτεῖν μηδὲ γινώσκων: ἀλλ' οἴγε μᾶλλον ἐπὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν, ὅσῳ ἀπὸ πτεῖν μόνον, ἀλλὰ καὶ θεαμάτων καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν πρὸς ἀπὸ πτεῖν ὠφελῆσαι διώσται, καὶ σιωγῶν ὀσπυδῆς καὶ χρομῶν. οἷα καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν λέγεισι καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν ὀμοίαν. Αἰγύλος μὲν γὰρ Ἰαδοῖ τῶν ἀγῶνα πικρῶν, ἐπεὶ πληγῆτος ἐτέρου ὀσπυδῆς ἀπὸ πτεῖν, ἰύξας Ἰῶνα τὸν Χίον, ὀσπυδῆς (ἔφη) οἷον ἢ ἀσκησίς ἐστι: ὀσπυδῆς σιωπῶν, οἱ δὲ τῶν ἀπὸ πτεῖν βοῶσι. ὀσπυδῆς δὲ μῶν ἰνα συλλαβῶν ἐπιγῶσι, καὶ δηρῶν, ἀπὸ πτεῖν. εἶτα πρὸς ἀπὸ πτεῖν, ὀσπυδῆς (ἔφη) ὡς ὀσπυδῆς ἐστὶ μικρὸν οὐδ' ἀσπυδῆς ὀσπυδῆς ζήσεται, ὀσπυδῆς ἀμύνασαι. Διογῆνης δὲ τὸν πῆνι τῶν χροῖαν θεασάμενος, ὀσπυδῆς τῆς πρὸς ἀπὸ πτεῖν ὀσπυδῆς οὕτω ὀσπυδῆς καὶ τετῶσαι τῶν ἀσκησιν, ἀπὸ πτεῖν καὶ δεκτικῶν ποιεῖ τῶν πρὸς ἀπὸ πτεῖν φερόντων πρὸς ἀπὸ πτεῖν γίνεται ὃ τῷ μᾶλλον, ἀπὸ πτεῖν τοῖς λόγοις τῶν πρὸς ἀπὸ πτεῖν μιν γινώσκει, μὴ μόνον (ὡς Θεοκυδίδης ἔλεγε) μῶν κινδύων ποιεῖ μῶν τῶν μελέτας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν κρίσις καὶ σιωγῶν καὶ πρὸς ἀπὸ πτεῖν, οἷον ἀπὸ πτεῖν αὐτοῖς τῶν δόγματων διδόντες, μᾶλλον ὃ τῶν πρὸς ἀπὸ πτεῖν δόγματῶν ποιοῦντες.

ως τοις γε μανθάνοντας ἐπι καὶ παραματθολογίους καὶ σκο-
 ποιῶντας εἰ λαβόντες ἐκ φιλοσοφίας, οὐθὲς εἰς ἀρετὴν, ἢ
 νέων διατριβῶν, ἢ βασιλικὴν συμπόσιον ἐκκυκλήσοισιν,
 οὐ μάλλον οἶεσθαι καὶ φιλοσοφῆν ἢ τοὺς πὰ φάρμακα καὶ
 πὰ μίγματα πωλοῦντας ἰατρούην μάλλον δὲ ὅλως οὐδὲν ὀ-
 ποιότους σοφιστῆς διαφέρει τὸ Ὀμηρικῆς ὄρνιθος, ὃ, πὰ λα-
 βοί, τοῖς μαθηταῖς, ὡς πρὸ ἀπῆσι νεοτῶν δὲ ἔσματος πρὸς
 φέρων· κακῶς δὲ τὸ οἰπέλας αὐτῶν, μηδὲν εἰς ὄνησιν οἰκείῃ
 ἀναδιδόντι μηδὲ καταπέτηντι τῶν λαμβανομένων. ὅθεν ἐ-
 πισηπεῖν ἀναγκαῖον εἰ χρώμεθα τὰ λόγια, πρὸς ἑαυτοὺς
 μὲν δὴ χρηστικῶς, πρὸς ἑτέροισ δὲ μὴ δόξης εἰκάδας ἐνεκα,
 μηδὲ φιλοπρίας, ἀλλὰ μάλλον ἀκούσῃ πὶ καὶ διδάξαι·
 μάλιστα δὲ εἰ τὸ φιλόνησον καὶ δύσει πρὸς τὰς ζητήσεις ὑ-
 φείται, καὶ πεπαύμεθα τοὺς λόγους ὡς πρὸ ἱμαίνας ἢ σφαι-
 ρας ἐπιδοῦντο πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὰ πατάξαι καὶ κα-
 ταβαλῆν μάλλον ἢ τὰ μαθεῖν ἢ καὶ διδάξαι χαίροντες· ἢ
 γὰρ ἐπὶ τοῖς ἐπιείκεια καὶ πρὸς ἑτέροισ, καὶ τὸ μὴ μετ' ἀγῶ-
 νος σωτίζεσθαι μῆτε διαλύεσθαι μετ' ὀργῆς πᾶς κρινε-
 λογίας, μηδὲ οἷς ἐφουβείζην ἐλέγχοντας, ἢ χαλεπαίνην
 ἐλεγχέντας, ἰκανῶς πρὸς ἑτέροισ ἔστι. ἐδήλωσε δὲ Ἀ-
 εἰσπίπος ἐν ἑνὶ λόγῳ κατασοφιστῆς ἑστ' ἀνδρῶν τὸ λ-
 μανέροντος, ἄλλως δὲ μανικῶ καὶ ἀνοήτου. χαιρόντα γὰρ
 αὐτὸν ὄραν καὶ τετυφωμένον, Ἐγὼ μὲν (εἶπεν ὁ ἐλεγχθεὶς)
 ἀπειμι σοὶ τὸ ἐλέγχαιτος ἡδὸν καθευδήσω. ἔστι δὲ καὶ λέ-
 γοντες ἑαυτῶν λαμβάνειν δέχπειραν, εἰ μῆτε πολλὰν πρὸς
 πρὸς δόξαι σιωπῶντων, ὑπὸ δειλίας ἀναδύμεθα, μηδὲ
 ἐπὶ ὀλίγοις ἀγυμῶν ἀγωνίζομενοι· μῆτε, πρὸς δὴ μὲν ἢ
 πρὸς δὲ χιῶν εἶπεν δεῖσθαι, εἰδέα τῆς πρὸς τὴν λέξιν
 πρὸς ἀσκήσας πρὸς ἑμέθαι τὸν κερῶν οἷα πρὸς Δημοσθένους
 λέγεισι καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ γὰρ οὗτος τὰ νοήσας πρὸς
 γματῶ δεινότητος ὦν, πρὸς δὲ τὴν λέξιν ἀπαρσέφερος, ἑαυτὸν
 διέκρουεν ἐν τοῖς πρὸς γμασι· καὶ πολλάκις ἐν αὐτῶ τὰ
 λέγειν ζητῶν καὶ διώκων ὄνομα καὶ ῥῆμα διαφύζον δέξ-
 πιπην. Ὀμηρος δὲ τὸν πρὸς τὸν οὐ δὴ μὲν τῆς ἑστῶν ἀ-
 μέθην ἐξενεγκάν· ποσὸν πρὸς αὐτῶ φρονήματος εἰς τὰ
 λοιπὰ δια τὴν δύναμιν. Ὀκοῖω μάλλον εἰχὲς ἔστι οἷς
 πρὸς δὲ χιῶν καὶ τὸ καλὸν ἢ ἀμιλλα, τὰ χαρῶ καὶ τοῖς
 πρὸς γμασι χηῶσαι, τῶν ἐπὶ ταῖς λέξεσι γορῶων καὶ κρό-
 των ἐλαχιστα φροντίζοντας, οὐ μόνον δὲ δεῖ τοῖς λόγοις, ἀλλὰ
 καὶ πᾶς πρὸς εἰς ἑκαστον ἐπισηπεῖν, εἰ τὸ χρωῶδες τὸ πα-
 τηρικῶ καὶ τὸ πρὸς ἐπίδειξιν αὐταῖς πλέον ἐνεσι τὸ πρὸς
 ἀλήθειαι. εἰ γὰρ ἀληθινὸς ἔρωσ παιδὸς ἢ γυναικὸς οὐ ζητεῖ
 μῆτιρας, ἀλλὰ κερπύται τὸ ἡδὺ, καὶ κρύφα κερπύ-
 σπηται τὸν πόθον, ἐπὶ μάλλον εἰχὲς ἔστι τὸν φιλόκαλον καὶ
 φιλόσοφον σιωπῶντα δια τῶν πρὸς εἰς τῆς ἀρετῆς καὶ χρω-
 μέθων, αὐτὸν ἐν ἑαυτῶ σιωπῆ μέγα φρονῆν, ἐπαμνετῶν καὶ
 ἀκροατῶν μηδὲν δεόμενον· ὡς πρὸ οὗ οὐ καλὸν ἐκείνος οἷος
 τὴν περπατῆδα, καὶ βραῶν, Θεάσας Διονυσία, πέπαυμα
 τετυφωμένος. οὕτως ὁ ποιήσας τί χερειν καὶ ἀρετῶν, εἶτα τὸ
 διηροῦ μέθους καὶ πρὸς φέρων πρὸς χερειν, δὴ λῶς ἔστι ἐξ ὧ βλέ-
 πῶν ἐπὶ καὶ πρὸς δόξαι ἐλεγχόμενος, ἔπω ὅτ' ἀρετῆς γερωνῶς
 θεατῆς, εἰδὲ ὡς πρὸ ἀλλ' ὄναρ αὐτῆς ἐπὶ εἰδώλοισ καὶ σικαῖς ῥεμ-
 βόμενος, εἰδὲ ὡς πρὸ ζωγράφημα πρὸς εἰδῶν ἐπὶ τῶν πε-
 πατῶ γμείων. ἔστι οὗ τὸ πρὸς ἑτέροισ, ἐ μόνον δόξα πρὸς φίλῳ,
 vti picturam spectandum proposuisse. Proficientis ergo in virtutis studio est, non modo si quid amico donauit.

A Nam qui adhuc discentes & occupati in circum-
 spiciendo, arreptum aliquid è philosophia statim
 circulatorum in morem in forum, aut adolescen-
 tum scholam, aut regium colloquium proferunt:
 eos non magis credendum est philosophari, quam
 medicinam facere medicamentorum & mixtura-
 rum institores. immo huiusmodi sophista nihil ab
 Homericilla aue distat, quæ discipulis suis tan-
 quam implumbus pullis ore in os ingerit quidquid
 est nacla, atque

Interea proprium genium defraudat:
 cum nihil eorum quæ percepit, in suam vertat vtili-
 tatem, neque concoquat. Quare considerare oportet,
 oratione ne utamur scorsim ita, ut nobis hoc sit
 commodò, apud alios autem non vanæ gloriæ aut
 contentionis gratia, sed audiendi ac cum docendi
 tum vicissim discendi causa. maxime autem obser-
 uemus, an studium contendendi & rixandi de pro-
 positis quæstionibus remiserit, ac desuerimus ora-
 tione aduersus alios veluti cestibus aut pilis armati
 certare, magisque impetendo & vincendo quam
 discendo docendo ve gaudere. nam in hoc genere
 modestia & mansuetudo, vbi colloquia neque cer-
 tandi studio incipis, neque cum ira finis, neque vel
 in refutando contumeliam adhibes, vel te refelli
 C iniquius fers, nota est non poenitentorum profe-
 ctuum. Ostendit hoc Aristippus, qui quodam in con-
 gressu sophistica fraude circumventus ab audace
 homine, alioqui stulto & furioso, cum videret eum
 exultare atque fastu tumere, Ego quidem, inquit,
 abeo suauius te qui me refelleris dormiturus. Pos-
 sumus etiam inter dicendum nosmetipsos explora-
 re, an neque multis præter expectationem nostram
 conuenientibus præ metu tergi versemur, neque æ-
 gre feramus si apud paucos agendum sit, neque si ad
 populum aut coram magistratu verba facienda sint,
 penuria, apparatus verborum occasionem agendi
 D dimittamus: quod de Demosthene & Alcibiade
 fertur. hic enim cum ad bene cogitandum de rebus
 esset facultate summa præditus, ad dicendum autē
 nō satis animatus, in actionibus seipsum impediuit,
 ac sæpe inter dicendum vocem aliquā elapsam me-
 moriæ quærens & persequens aberrauit. Homerus
 verò tantum fiduciæ in sua posuit facultate, itaq; ab-
 vndauit confidentia, ut primū etiam operis versus
 legibus carminis non satisfaciendū intrepide posue-
 rit. Quo magis æquum est qui de virtute & honesto
 certant, eos occasione & rebus vti, minime sollicitos
 de strepitu plausuue qui ob dictionē exciterur. Nō
 orationem autem solum, sed & actiones quisq; suas
 E consideret, plura ne ex ad veritatem conducentia,
 quam ad pompam ostentationemq; comparata in
 sese habeant. Si enim verus adolescentis aut mulie-
 ris amor non requirit testes, sed fructū percipit sua-
 uem, etiam si occulte rem desideratam conficiat:
 multo magis conuenit honesti & sapientiæ studio-
 sum, cum agendo fruitur virtute, ipsum apud sese
 tacitum animo efferri, neq; laudatores auditores ve
 illos requirere. Sicut ergo ille qui domi ancillam
 vocans, clamabat, Cerne Dionysia, deposui fastum:
 ita & is qui pulcrum aliquod atque scitum facinus
 F suum passim narrat ac circumfert, satis aperte o-
 stendit se adhuc foras respicere & ad gloriam tra-
 hi, neque etiamnum verum se virtutis fuisse specta-
 torem, neque re ipsa, sed per somnium vmbra eius
 & simulacra per vagatum, factum deinde suum vel

aut noto benefecit, id aliis non narrare: sed etiam si A inter multos iniustos sententiam iustam ipse dixerit, aut diuitis principisve alicuius petitionem inhonestam obnixè repudiauerit, aut munera spreuerit, aut etiam noctu sitiens potu abstinuerit, osculumve formosi aut formosæ auersatus fuerit, vt fecit Agefilaus, secum id seruare & reticere. sic enim ipse sibi placens, neq; seipsum contemnens, sed gaudens se ipso atque contentus vt satis idoneo teste ac spectatore pulcrorum, ostendit rationem iam intra sese conuersam radices agere, & (quod iubet Democritus) ex seipso sui oblectandi materiam petere condoceratum se esse. Agricolaë quidem, spicas libentius vident quæ inclinatae versus terram vergunt: quæ enim ob leuitatem sursum attolluntur, eas inanes putant esse & cassas. Ita & adolescentum philosophiæ dare operam volentium, qui maxime vani sunt & grauitatis expertes, audaciam ij habent, speciemque, & incessum vultumque plenum superbiæ ac contemptus nemini parentis: vbi vero impleri incipiunt, fructumque è doctrina colligere, tum ferocia ista & vanitas deponitur. ac quemadmodum vasis humorem recipiētibus inanis aer eliditur, ita hominibus quando veris implentur bonis, fastus decedit, & arrogantia remittit, cessantesque propter barbam & pallium superbire, exercitationem ad animum transferunt: mordacique & austeritate ratione aduersum seipso potissimū vtentes, cum aliis mansuetius colloquuntur. nomen vero & gloriā philosophiæ non, vt ante, sibi arrogat atq; inscribunt: sed & hoc nomine compellatus adolescens ingenij probi, rubore perfusus & subridens mature sic occurret,

Non ego sum deus, ad quid me caelestibus equas?

Vt enim Æschylus ait, iuuenis mulieris, quæ virum experta sit, oculum flagrantem non latere: ita virum iuuenem, qui veri in philosophia profectus gustum peroeperit, Sapphica hæc comitantur:

Lingua iam torpet, tenues per artus

Flamma demanat, --

oculisq; placidis & vultu constanti adstans, cuperes eius sermonē audire. Ac veluti qui sacris initiantur, initio cum tumultu & vociferatione coeunt seque mutuo trudunt: cum peraguntur inde & commonstrantur sacra, animū timidi tacentesq; aduertūt: ita & in principio & circa fores philosophiæ multū videas tumultus, ferociæ, & loquacitatis, dum nonnulli ad gloriā rustice & per vim se prouūnt. qui intro venerit, magnumque lumen veluti sacrario aperto viderit, alio iam habitu accepto tacitus atq; attonitus, humilis modestusq; doctrinam veluti deum subsequitur. In hos videtur etiam iocus Menedemi congruere. Aiebat enim eorū qui ad scholam Athenas nauigarent plerosq; primum sapientes sibi esse, deinde philosophos fieri, postea oratores, tandem progressu temporis rudes ac plebeios: quo enim magis doctrinæ se præberent, eo magis eos fastum arrogantiamq; deponere. Quibus medicina opus est, si dens aut digitus male est affectus, ipsi recta ad medicum erunt: qui febricitant, domū vocant medicū, eiusq; opem implorant: qui in melancholiam, aut phrenitidem, aut deliria inciderunt, aliquando ne venientē quidē ad ipsos medicū sustinēt, sed eiiciūt, aut fugiūt, vehemētia morbi etiā sensum morbi tollente.

καδὲ καλοδοὶ καὶ δέονται βοηθεῖν· οἱ δὲ εἰς μελαγχολία ἢ φρενίτην ἢ ψυχροπίνην ἤκοντες, ὅσδε φοιτῶντας ἐνιαχοῦ πρὸς αὐτοὺς ἀνέχονται, ἀλλ' ὄξελεύνοισιν, ἢ φάρισι, ὑπὸ τῆ σφόδρα νοσεῖν, μηδ' ὅτι νοσοῦσιν ἀγαθοὶ μὲνοι.

καὶ γνάμνον ἀεργετήσαντα, μὴ φράσῃ πρὸς ἑτέρουσιν ἀλλὰ καὶ ψῆφον ἐν πολλοῖς θεμῶν ἀδίκῃς δικαίαι. καὶ πρὸς ἐντευξίν ἀγροῦ πλοισίου πινὸς ἢ ἀρχόντος ἀπιχρυσάμενον, καὶ δωρεὰς ὑπεειδόντα, καὶ τῆ Δία διψήσαντα νεκτάρ καὶ μὴ πίνοντα, ἢ πρὸς φίλημα καλοῦ ἢ καλῆς διαμαχισάμενον, ὡς ὁ Ἀγησίλαος, ἐν ἑαυτῷ καταχεῖν καὶ σιωπῆσαι. οὗτος γὰρ αὐτὸς βυδοκίμῃ παρ' ἑαυτῷ, μὴ κατὰ φρονίαν, ἀλλὰ χαίρων καὶ ἀγαπῶν, ὡς ἰχθύος ἀν' ἄρτους ἀμα τῷ καλῶν καὶ θεατῆς, δείκνυσσι τὸν λόγον ἐπιτοῦ ἢ ἡ φρονίμων καὶ ριζούμενον ἐν ἑαυτῷ, καὶ κατὰ Δημόκριτον, αὐτὸν ὄξε ἑαυτοῦ τὰς τέρψιας ἐπιζούμενον λαμβανῆν· οἱ μὲν οὖν γεωργοὶ, τῷ σαχίων ἡδίων ὄρωσι τοῖς κεκλιμένους κύνθου τὰς ὁπὶ γῆς, τοῖς δὲ ὑπὸ κρυφότητος ἀρομέρους αἰῶ, κενούσιν ἡγεῖνται καὶ ἀλαζύναι· οὕτω δὲ καὶ τῷ φιλοσοφῆν βεβλήμενον νέων οἱ μάλιστα κενοὶ καὶ βάρους ὄκα ἔχοντες, ἄρσος ἔχουσι, καὶ γῆμα καὶ βαδίσμα καὶ πρὸς ὄρατον ὑπερφίας καὶ ὀλιγωρίας μεσον, ἀφειδούσης ἀπώτων ἄρχόμενοι δὲ πληροῦσθαι καὶ συλλέγειν καρπὸν ἀπὸ τῷ λόγων, τὸ σοβαρὸν καὶ φλοισάδες ἀποτίθενται. καὶ κατὰ τὴν ἀγείων ὑγρὸν δεχομένων ὁ κενὸς ἀπὸ ἐκθλιβόμενος ὑπεξείσιν, οὕτως ἀν' ἀσπῆσι πληροῦσθαι τῷ ἀληθινῶν ἀγαθῶν, ἐπιδιδωσιν ὁ τυφὸς, καὶ γίνεται τὸ οἴημα μαλακώτερον· καὶ παύμενοι τῶ ἀφ' ἡρώνα καὶ τέρβονα φρονίαν μέγα, τὴν ἀσκήσιν ὅτι τὴν ψυχῶν μεταφέροισι, καὶ τὰ δηκτικῶ καὶ πικρῶ χροῦνται πρὸς ἑαυτοὺς μάλιστα, πῆσι δὲ ἄλλοις πρὸς ὄρατον ἐπιγυγάνοισι ὅδε φιλοσοφίας ὄνομα καὶ τὴν τῶ φιλοσοφῆν δόξαν οὐχ ἀρπάζουσιν αὐτοῖς, ὡς πρὸς ὄρατον, ὅσδε πρὸς ὄρατον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὄρατον ὑπ' ἑτέρων ταῦτη τῆ πρὸς ὄρατον φρονίαν ἀν' ἄσπῆσι νέος, ὡς εἴπειν μείδξισας, καὶ ὑποπληθεῖς ἐρυθήματος,

Οὕτως τοι θεός εἰμι· τί μ' ἀθανάτοισιν εἰσκέεις; Νέας μὲν γὰρ γεωργίαν (ὡς Αἰσχύλος φησὶν) οὐ λαμβάνει φλέγων ὀφθαλμὸς, ἢ πῆσι ἀνδρὸς ἢ γεγευμένη νέαν δὲ ἀνδρὶ γεωσαμῶνα πρὸς ὄρατον ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ, τὰ σαπφικὰ ταῦτη παρέπεται, Κατὰ μὲν γλαῶν ἰαν', αὐτῷ λεπτῶν αὐτῆκα χροῦ πῆσι ὑποδέδρομε καὶ ἀπὸ τῶν δὲ ὄρατον, καὶ πρὸς ὄρατον ὄρατον, φρονίμων δὲ ἀκρόσασιν ποθήσειας. ὡς γὰρ οἱ τελούμενοι, κατὰ τῶν ὄρατον καὶ βοῆ πρὸς ἀλλήλους ὡς τῶν ὄρατον στωϊασιν, φρονίμων δὲ καὶ δεικνυμένων τῷ ἱερῶν, πρὸς ὄρατον ἢ ἡ μὲν φόβου καὶ σιωπῆς· οὕτω καὶ φιλοσοφίας ἐν τῶν καὶ πρὸς ὄρατον, πολὺν τῶν ὄρατον ὄρατον καὶ δρασύτητα καὶ λαλία, ὡς τῶν ὄρατον πρὸς τῶν ὄρατον ἐπίων ἀγροῦ καὶ βιαίως. ὁ δὲ ἐπιτοῦ ἡρόμενος, καὶ φῶς μέγα ἰδῶν, ὅσον ἀνακτόρων ἀνοίχοντων, ἔτερον λαβῶν γῆμα καὶ σιωπῶν καὶ τῶν ὄρατον, ὡς πρὸς τῶν ὄρατον, ταπεινὸς στωῖεται καὶ κεκοσμημένος. εἰς δὲ τούτους εἰσκει καὶ τὰ Μενεδῆμα παπαγμένον ἐν λέγασθαι. καταπλεῖν γὰρ εἴφη τοὺς πολλοὺς ὅτι χροῦ Ἀθηνῶν σοφούς τὸ πρὸς ὄρατον, εἴτα ἡρόσασιν φιλοσόφους, εἴτα ῥήτορας, τῶν δὲ χροῦ πρὸς ὄρατον, ἰδιῶν τῶν ὄρατον ἀπῶνται τῶν λόγων, μάλιστα τὸ

οἴημα καὶ τὸν τυφὸν κεκαλιμένους· τῷ πίνω δεομένων ἰατρίας, οἱ μὲν ὄρατον πονοῦντες ἢ δακτυλῶν, αὐτῶν βαδίζουσι πρὸς πῆσι θεραπείας· οἱ δὲ πῆσι ὄρατον, οἱ βαδίζουσι πρὸς πῆσι θεραπείας· οἱ δὲ πῆσι ὄρατον, οἱ βαδίζουσι πρὸς πῆσι θεραπείας· οἱ δὲ πῆσι ὄρατον, οἱ βαδίζουσι πρὸς πῆσι θεραπείας.

οἷτα δὴ καὶ τῶν ἀμύρτων ἀνήκεστοι μὲν εἰσι οἱ πρὸς
 τοῖς ἐλέγχουσι καὶ νοθευοῦσι ἐξήρατος καὶ ἀγέλαος ἀφ-
 πλέμοι καὶ χαλεπαίνοντες, οἱ δὲ ὑποκρινόμενοι καὶ πρὸς
 ἑαυτοὺς φρονεῖν ἔχουσι. ὅ δὲ ἑαυτὸν ἀμύρτων παρ-
 χεῖν τοῖς ἐλέγχουσι, καὶ τὸ πάθος λέγειν καὶ τὴν μορφήν
 ἀποκαλύπτειν, καὶ μὴ χαίρειν λαθάνοντα, μηδὲ ἀγαπᾶν
 ἀγνοῦντα, ἀλλ' ὁμολογεῖν καὶ δεῖναι τὴν ἀσχημῆτος καὶ
 νοθευοῦτος, οὐ φαύλον αὖ εἶναι πρὸς ἀρετῆς σημεῖον. ὡς ποῦ
 Διογένης ἔλεγε, τῶν σωτηρίας δευτέρω ζητεῖν προσήκειν ἢ
 φίλον ἀποδοῦναι ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ ἐξέρχον, ὅπως ἐλέγχουσι ἢ
 θεοσπύλον, ἀποφύγει τὴν κακίαν. ἀρετὴ δὲ οὐ πῶς ἐ-
 πιδεικνύμενος ῥύπον ἢ κυλίδα χιτῶνος, ἢ διεργασθὲν ὑπο-
 δημα, καλλωπίζεσθαι πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀτυφία κενὴ ἀφ-
 σκώσεων αὐτὸς ἑαυτὸν ὡς μικρὸν ἢ ὡς κυρτὸν οἶεται νεα-
 νιδεῖσθαι, τὰ δὲ ἐν τῷ ἀγῆ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ πρὸς τὸν
 βίον ἐγγερέματα καὶ φθόνους καὶ κακῆτιας καὶ μικρο-
 λογίας καὶ φιληδονίας ὡς πρὸς ἑλκὴν παρὰ τῶν καὶ ἀπο-
 κρύπτων, ὅθεν ἀγῆ, ὅθεν πρὸς αἰσῶν, δεδιώσ τὸν ἐ-
 λεγόν, ὀλίγον αὐτῶν πρὸς ἀρετῆς μέτεσι, μᾶλλον δὲ οὐθέν.
 ἀλλ' ὁ βούτοισι ὁμοίως χωρῶν, καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς ἑαυτὸν
 ἀγῆναι τε καὶ κακίζεσθαι ἀμύρτων, δευτέρω δὲ, παρ-
 χεῖν, ἑτέρω νοθευοῦτος, ἐγκαρτεροῦντα καὶ κηλασμένον
 ὑπὸ τῶν ἐλέγχων δυνάμενος καὶ βουλόμενος, οὗτος ἀ-
 ποτελομένη καὶ βδελυτομένη τὴν μορφήν ἀληθῶς
 εἶοικε. δεῖ μὲν γὰρ ἀμέλει καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι ποιεῖν ἀδεῖσθαι
 καὶ φύγειν· ὁ δὲ τὴν οὐσίαν τῆς μορφῆς μᾶλλον ἢ τὴν
 ἀδουσίαν διεσχεράσων, οὐ φύγει τὸ κακῶς ἀκούσθαι καὶ εἰ-
 πεῖν ὅτι τῶν βελτίων γινώσκων. χρεῖται γὰρ ὅτι Διογέ-
 νους πρὸς τὴν νεανίσκον ὀφθέντα ἐκπαυλῆσαι, καταφυγόν-
 τα δὲ εἰς τὸν καπηλῆον, ὅσῳ γὰρ (εἶπεν) ἐσθιόντων φύγεις,
 μᾶλλον ἐν τῷ καπηλῆῳ γίνῃ. καὶ τῶν φαύλων ἕκαστος ὁ-
 σῶ μᾶλλον ἐρεῖται, ἢ οὐτῶ μᾶλλον ἐσθιέται καὶ κα-
 χήρῃσιν ἑαυτὸν εἰς τὴν κακίαν· ἀμέλει τῶν πεινομένων
 οἱ πρὸς τοῖς πλουτεῖν, ἐπιμᾶλλον πένοντα ἀφ-
 τῶν ἀλαζονείων· ὁ δὲ πρὸς ἀρετῆς ἀληθῶς, καὶ τὸν Ἰπ-
 ποκράτῳ πρὸς δειγμάτων ποιεῖται, ὅτι τῶν ἀρετῶν ἀγνο-
 θῆν αὐτῶ τῆς κεφαλῆς ἐξαγροῦσαντα καὶ γράσαντα, λο-
 γισόμενος ὅτι δεινὸν ἔστιν ἐκείνον μὲν, ὅπως αὐτῶ ἑτέρω μὴ ὅ αὐ-
 τὸ πάθωσιν, αὐτῶ τῶν ἀμύρτων κατεπειπὶν· αὐτὸν δὲ τὴν μέλλον-
 τα σῶσθαι, μὴ πολὺν ἐλέγχουσθαι μηδὲ ὁμολογεῖν τὴν
 ἀβελτησίαν καὶ τὴν ἀμαθίαν, καὶ μὲν τὰ γε βίωσιν καὶ Πύρρωνος,
 οὐ πρὸς ἀρετῆς ἀγῆ, ἀλλὰ μείζονος ἐξέως σημεῖα γέγονε καὶ τε-
 λειοτέρας. ὁ μὲν γὰρ ἡξίου τοῖς σιωπῆσι οἰεῖσθαι πρὸς ἀρετῆς,
 ὅταν τῶν λαιδερῶν οὕτως ἀκούωσιν ὡς λεγόντων ὧ
 ξέειν,

--ἐπεὶ οὐτε κακῶ οὐτ' ἀφρονί φωπέοικας,
 Οὐλέ τε καὶ μέγα χαίρει, θεοὶ νύ τοι ὄλβια δίδωεν.

Πύρρωνας δὲ φασὶ πλεόντα καὶ κινδυνώδοντα χεῖρον, δελ-
 φάκιόντι δειξάμενος χεῖρον ἀσμένως κριθῶν πρὸς ἀρετῆς
 ναις, καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς ἑτέρους ὅτι τοιαύτῳ ἀπάθειαν
 πρὸς ἀρετῆς ὅσον ἐκ λόγου καὶ φιλοσοφίας, τὸν ὑπὸ τῶν
 πρὸς ἀρετῆς ἀγῆσθαι μὴ βουλόμενος. ὅσα
 δὴ καὶ ὅτι Ζεῦσος ὁποῖον ἔστιν. ἡξίου γὰρ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἕκαστον
 ἑαυτοῦ σιωπῆσαι ἀνεῖσθαι πρὸς ἀρετῆς, εἰ μὴ τε
 ἡδονῶν ἀρετῆς πῶς ἑαυτὸν, μὴτέ τι πρὸς ἀρετῆς ἢ πρὸς ἀρετῆς
 βυθῶν γαλιῶν ἀκλύσθαι καταφασί, ἀφ' ἀρετῆς τῆς ψυχῆς ὅ φαιταστικὸν
 καὶ παθητικὸν ὑπὸ τῶν λόγων ἀφ' ἀρετῆς.

A Sic & eorum qui peccāt, insanabiles sunt qui hostili
 animo affecti sunt sœuiuntq; aduersum reprehēso-
 res ac castigatores: qui vero sustinent admittuntq;
 disciplinam, mansuetiores sunt. id vero non vile est
 profectus indiciū, si quis cōmissa culpa se reprehē-
 dentibus offert, vitium exponit & malum detegit,
 neq; gaudet latendo, cōtentusve est si clam id ferat,
 sed cōfitetur opemq; correctoris requirit. quo mo-
 do Diogenes dixit, eū qui seruandus sit quærere de-
 bere aut probum amicum, aut infensissimū hostem,
 ut vel reprehēsus vel correctus vitio liberetur. Vbi
 vero sordes aliquis maculamve ostentans vestis, aut
 ruptum calceū, venditat se aliis, existimatq; se præ-
 clari aliquid præstare, si vana fastus vacuitate suam
 stature humilitatē aut curuitatē ipse dicitur notet:
 interim vero animę turpitudinē, & vlcera, puta vitę
 offensas, inuidiam, malignitatem, auariciam, libidi-
 nem, velat atq; occultat, metuq; reprehensionis ne-
 minem ea videre aut cōrectare patitur: certe hunc
 parum, aut nihil potius profecisse censendū est. At
 qui vitia aggreditur, & vel (quod præcipuum est) se
 ipsum ob peccatum damnare ac castigare nouit, vel
 quod proximum est, alio castigante tolerantem se
 præbet, vitiisq; exonerari correctoris opera liben-
 ter finit, eum apparet vere detestari & excutere præ-
 uitatem. Equidem vereri debemus & fugere no-
 men vitiosi. sed cui vitium ipsum molestius est quā
 infamia inde nata, is vt emendari possit, non verebi-
 tur male audire ac loqui. Scitum est enim Diogenis
 illud ad quendam dictum adolescentem, qui visus
 in caupona, intro in eam fugiebat. quanto, dicebat,
 magis intro fugies, tanto magis in caupona eris. ita
 quivis vitiosus quanto magis inficiatur suum vitium,
 tanto magis in ipsum penetrat ac sese includit mor-
 bum. quomodo nimirum pauperes dum se diuites
 esse simulant, ob ipsam arrogantiam sunt pauperio-
 res. Qui vero re ipsa proficit, exemplum Hippocra-
 tis sibi imitandum ducet, qui errorem suum de fu-
 turis capitis professus est, inque literas retulit. existi-
 mabitque indignum fore, si (cum tantus vir, ne alii
 eodem erroris venirent, suam testatam fecerit igno-
 rantiam) ipse salutis suę studio non auderet stultitiā
 inscitiamq; suam detegere atq; confiteri. Enim ve-
 ro Pyrrhonis & Bionis dicta, non profectus iam, sed
 maioris perfectiorisque habitus indicia possunt in-
 telligi. Hic suos familiares tum demum certos de
 profectu iubebat esse, cum perinde audirent male-
 dicta, ac si quis ita alloqueretur:

E *Hospes, non mihi tu malus insipiensve videris,
 Viue, vale latus, tibi di dent prospera multa.*

Pyrrhonem ferunt, cum nauigans orta tempestate
 periclitaretur, porcellum ostendisse qui hordeo af-
 fuso hilariter vesceretur, ac dixisse sociis, talem af-
 fectuum vacuitatem doctrina & sapientiæ studio
 parandam esse ei qui nulla obtingente re perturbari
 vellet. Zenonis porro perpendamus sententiā, qui
 etiam ex insomniis suis vnumquenque sentire pos-
 se suos profectus dixit. nimirum si neq; turpi aliqua
 se re per quietem sibi videatur delectari, neq; inho-
 nestum aut iniustum vel agere quicquā vel appro-
 bare: sed veluti in serenitate profundissima & om-
 nes fluctus experti, vis animæ imaginans affectioni-
 busq; obnoxia pelluceat, à recta ratione illustrata.

F

Hoc, puto, prior Plato animaduerit, qui essent brutæ & imaginantis quæ in animo tyranni est facultatis per somnū motus, quasi effigie proposita declarans. nimirum affectatio coitus cum matre, & appetitio quorumvis illicitorū ciborum. indulget enim tunc tyrannus libidinibus suis tanquā solutis, quas metu & pudore leges interdū coercent. Sic ut ergo iumenta probe condocerentur, ne dimissis quidem à rectore habentis à via alio divertere conantur, sed quomodo adfueverunt iter sine errore aut offensa continuant; ita facultas animi bruta ubi iam ratione subacta & ei obtemperans reddita est, neque in somnis neque in morbis porro facile cupiditatibus pravis se impelli patitur, ut contra rationis recte præcepta proterve aliquid aut illicite molitur: sed cōsuetudini insistit, eamque sequitur, quæ attentioni vim quandam & vehementiam ingenerat. Nam si ipsum corpus exercitatione potest animus condocerere, ut vacuitatem perturbationis eius subsequatur, partesque obsequentes præbeat, ita ut & oculi in miseratione lacrymis, & cor obiecto metu palpitatione, & pudenda motu ad conspectum pulchrorum corporum abstineant: cur non sit probabilius exercitatione partē animi quæ affectibus est obnoxia ita subigi, ut eius motus & imaginationes etiam ad insomnia vsque quasi læuigentur & rectæ rationi conformes redigantur? Stilponem philosophum somniauisse perhibent, videre se Neptunum exoptulantem secum, quod non bouem ipsi immolasset, qui mos erat sacerdotum. se vero nihil territum, Quid ais Neptune, dixisse: pueri instar venis mecum conquesturus, quod non sumta in fœnus pecunia urbem nidore impleui, sed rem tibi sacram è mea re familiari pro meis facultatibus feci: visumque sibi fuisse, Neptunum dextra porrecta subridentem polliceri, ipsius gratia magnum se aquarum proventum Megarensibus largiturum. Proinde quibus ita læta, perspicua, & facilia somnia offeruntur, in quibus nihil terribile, asperum, maliciosum, aut obliquum in mentem revocatur: his profectus aiunt quasi resplendescere suos. stimulos autem, pauores, degeneres fugas, puerilia gaudia, & luctus in somniis miserabilibus, & absurdis, similes esse quorundam litorum asperitatibus, & iactationibus in mari. quod animus nondum in se habens quo componatur, sed adhuc legibus & decretis fingendum se præbens, ab his per somnum longissime abductus rursus in pristinum habitum resoluatur atque explicetur. Verum hæc tu ipse mecum perpende, profectiue debeant adscribi, an habitui potius alicui, constantiam iam rationis & firmitatem inconcussam adepti. Iam cum omnium affectuum animi vacuitas res sit magna ac diuina: nos autem profectum remissione quadam & mansuetudine affectuum definiamus: necesse est & inter se, & cum aliis comparate motus animi, itaque discrimen examinare. Inter se, an cupiditates, metus, ira que nos quàm olim remissius nunc tentent, an celeriter ratione incendium eius & excandescentiam restinguamus. cum aliis, magisne iam verecundi simus quàm timidi, an æmulemur citra invidentiam, an gloriæ & pecuniæ cupiditate careamus, denique an cantorū instar Doriis magis quàm Lydiis excessibus peccemus, duriores in victus ratione quàm molliores, cunctanter magis quàm temere ad agendum accedentes, nimii potius admiratores aliorum hominum & ab aliis dictorum, quàm contemptores.

A τὸ τοῦ δὲ Πλάτωνος, ὡς εἴποιε, ἀπειδὴν πρῶτον ἐξεμῶρφα-
 σε καὶ διετύπωσε τῆς φύσει τυραννικῆς ψυχῆς οἷα καὶ τοῖς
 ὑπνοῖς δρᾶσθαι φανταστικὸν καὶ ἄλογον. μητεὶ τε γὰρ ἐπιχει-
 ρῆ μίγνυσθαι, καὶ πρὸς θρώσεις ἱρμᾶ πηρυποδαπᾶς πρῶτα
 νομοῦ, καὶ χρωμένων ἑαυτοῦ ταῖς ἐπιθυμίαις οἷον λελυ-
 μένης, ἀλλὰ μὴ ἡμέραν ὁ νόμος ἀγμῆ καὶ φόβῳ κατείρ-
 γησιν. ὡς γὰρ οὖν τὰ πεπαυδὸν καὶ καλῶς τῶν ὑπο-
 ζυγίων, οὐδὲ, ἀλλὰ ἀφ᾽ ἡμῶν οὐδὲν ἄλλῳ, ἐπιχειρῆ πρῶτα
 τρέπεσθαι καὶ ἀπολείπειν τὴν ὁδὸν, ἀλλὰ ὡς γὰρ εἴηται
 πρῶτον ἐν τάξει, ἀφ᾽ οὗ ἀπολείπειν τὴν πορείαν ἀπὸ τῆς
 ἑστῶς οἷς ἀνὰ πρῶτον ἡδὴ τὸ ἄλογον καὶ πρῶτον ἢ γεννῶν ὑ-
 πό τῷ λόγῳ καὶ κεκλεσμένον, οὐτε καὶ ὑπνοῖς, εἴθ᾽ ὑπο-
 νόσων ἐπὶ ῥαδίως ἐξυβρίζειν ἢ πρῶτον ἐθέλει ταῖς ἐπι-
 θυμίαις, ἀλλὰ τῆς καὶ ἀφ᾽ ἡμῶν ἐπιθυμῶν, ἰσχυρῶς
 ἐμποιοῦντα τῆς πρῶτης καὶ τόνον. εἰ γὰρ καὶ τὸ σῶμα τῆς ἀ-
 σκήσει τῆς ἀπαθείας ὑποκίον ἑαυτῶν καὶ τὰ μέρη παρ᾽ ἐ-
 χεῖν πέφυκεν, ὡς ὀφθαλμοῖς τε πρῶτον οἴκον ἰσχυρῶς δα-
 κρῶν, καὶ καρδίᾳ πηδῆματος ἐν φόβοις, ἀλλὰ τε σω-
 φρονῶς ἔχειν ἀτρέμα καὶ μηδὲν ἐνοχλῆν πρῶτα καλοῖς ἢ
 καλοῖς, πῶς οὐ μᾶλλον εἰχὲς ἐστὶ τῆς ψυχῆς τῆς παθητικῆς
 C τὴν ἀσκήσειν ἐπιλαμβανόμενον, οἷς ἐκλεαίνειν καὶ συζη-
 ματίζειν τὰ φαντάσματα καὶ τὰ κινήματα μέγρι τῶν ὑ-
 πνων πείζουσαν; οἷα λέγεται καὶ πρὸς τὸ φιλοσοφῆσαι Σπύ-
 πωνος, ὡς ἰδεῖν δόξα καὶ τοῖς ὑπνοῖς ὀργισμένον αὐτῶν τὸν
 Προσιδῶνα μὴ ἴσταντι βοῦν, ὡς γὰρ ἔθος ἔστι τοῖς ἱεροῦσι
 αὐτὸν δὲ μῆτην ἐκπλαγῆτα, Τί λέγεις, φαίμαι, ὦ Προσι-
 δῶν; ὡς γὰρ πᾶς ἡκεῖς μεμψιμοιραν, ὅτι μὴ δαμνισάμενος
 ἐπέπλησα κτίσεως τὴν πόλιν, ἀλλὰ ἀφ᾽ ὧν εἶχον ἡγούσαι
 μετεῖως οἴκων; καὶ μὲν τοῖς δακρῶν τὸν Προσιδῶνα μει-
 δῆσαντα τὴν δεξιὰν πρῶτον, καὶ εἰπεῖν ὡς ἀφ᾽ ὧν φο-
 ρῶν Μεγαροῦσι ποιήσει δὲ ἐκείνον. οἷς οὖν οὕτως ὄνειρεται
 D καὶ φανᾶ καὶ ἄλυπα, φοβερῶν δὲ μῆτην ἢ τρεχῶν μῆτῃ
 κακῶν ἢ σκόλιον ἐκ τῶν ὑπνων ἐπὶ μαφῆρεται, ταῦτα τῆς
 πρῶτης ἀπαυγασμοῖς ἴνας εἶναι λέγουσιν. οἷσιν δὲ καὶ
 πρῶτος καὶ φησὶ ἀγμῆς, καὶ παιδικῆς ἀειχρῆς καὶ
 ὀλοφύσεως ἐν πῶν οἰκτρῶν καὶ ἀλλοκῶν, ῥαχίαις τε
 πρῶτον καὶ σάλαις εἰκέναι, ψυχῆς οὕτω τὸ κρῶσιον ἐχούσης
 οἰκῆον, ἀλλὰ πλάττομένης ἐπὶ δόξαις καὶ νόμοις, ὧν ἀπω-
 τάτω γινόμενη καὶ τοῖς ὑπνοῖς, αὐτῆς ἀναλύεται καὶ ἀελίτ-
 τεταί τοῖς πάθεσι. ταῦτα μὲν οὖν στυγεροῦσιν καὶ αὐτὸς
 E εἶτε πρῶτης ἐστὶν, εἶτε πῶς ἐξῆς ἡδὴ βεβαίωτη καὶ
 κρῶσιον ἐχούσης ἐπὶ τοῖς λόγοις ἀσάλευτον. ἐπεὶ δὲ ἡ πη-
 γῆ ἀπάθεια μέγα καὶ γαῖον, εἰδοῖται δὲ ἴναι καὶ πρῶτον
 τῆς παθῶν, εἰκέναι, ὡς λέγουσιν, πρῶτον, δὲ καὶ πρῶτον
 αὐτῶν καὶ πρῶτον ἀλλῆλα τὰ πάθη σκοποῦντα, κρίνειν τὰς
 ἀφ᾽ ὧν, καὶ πρῶτον αὐτῶν μὲν, εἰνὼ μὲν ἐπιθυμίας τε
 μαλακωτέρας χρωμένα τῶν πάλαι, καὶ φόβου καὶ ὀργῆς,
 ταχὺ τὰ λόγῳ δὲ ἐξάτην αὐτῶν καὶ φλεγμαῖον ἀφαιρουῶ-
 ντες πρῶτον ἀλλῆλα, εἰ μᾶλλον ἀγμῶμετα νῦν ἢ φοβού-
 μετα, καὶ ζηλοῦμεν καὶ οὐ φθονοῦμεν, καὶ οὐ φιλοδοξοῦμεν
 F ἢ φιλοχρηματοῦμεν. καὶ ὅλας εἰ Δωρείοις μᾶλλον ἢ Λυ-
 δίοις, ὡς γὰρ οἱ μελωδοῦντες ὑποβόλαις ἀμύρταιοι μὲν,
 σκληρότεροι πρῶτον τὴν διατανόντες ἢ μαλακώτεροι, καὶ
 βραδύτεροι πρῶτον πρῶτον ἢ πρῶτον, καὶ γαυ-
 μασαι παρ᾽ ὁδοῖς λόγων καὶ ἀνδρόπων ἢ καταφρονηταί.

κατά τῶν γὰρ αἱ τῶν νόσων εἰς τὰ μὴ κύρια μέρη τῆς σώματος
 ἐκθεσπαι σημείον οὐ φαυλὸν εἶσιν, οὕτως ἡ κακία τῶν πρε-
 κροπτότων εἰσιν, εἰς ὅτι κέσσερα πάθη μετισταμύνη, καὶ μι-
 κρόν ἐξαλείφεται. Φρύνιν μὲν γὰρ οἱ ἔφοροι τὰς ἐπιτάχου-
 δαῖς δύο παρεντείναντο ἡρώτων πρότερον τὰς ἀνωθεν ἢ τὰς
 κάτωθεν ἐκτεμεῖν αὐτοῖς ἐτέλεθ' ὡς ἔδειξεν ἡμῶν δὲ δεῖται
 μὲν πῶς τὰ αἶμα καὶ τὰ κάτω περικυπῆς, εἰ μέλλομεν εἰς ὁ μέ-
 στον κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ τὴν πρεσβυτητα τὰς ὑπερβολὰς πρε-
 τερον καὶ τὰς ὀξυτητάς τῶν παθῶν αἰνῆσι,

πρὸς ἀπορ οἱ μὲν γὰρ οἱ ἐπινοῶντα καὶ τὸν Σοφο-
 κλέα. καὶ μὲν ὅτι ὁ πᾶς κρίσεις ὅτι τὰ ἔργα μεταγγεῖν,
 καὶ τοὺς λόγους, μὴ λόγους εἶναι ἀλλὰ πρᾶξεις ποιεῖν, μά-
 λιστα τῆς πρεσβυτητῆς ἰδίον ἔστιν, εἴρηται. δὴ λῶμα δὲ αὐτῶ
 πρᾶξαι μὲν ὁ πρὸς τὰ ἐπαγούμην ζήλος, καὶ ὁ ποιεῖν ἔτι
 πρᾶξίμους ἀ θαυμάζοντες, ἀ δὲ φέροντες, μὴ ἐθέλειν μη-
 δὲ ὑπομῆναι. ἐπεὶ πρὸς γὰρ Ἀθηνάους εἰκὸς ἔτι ἐπαγ-
 νῆν τῶν Μιλτιάδου πόλεμα καὶ ἀνδρείαν. Θεμιστοκλῆς δὲ
 εἰπὼν ὡς οὐκ εἶα καθεύδειν αὐτὸν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰππων αἰνῆσι-
 σιν τὸ Μιλτιάδου ἔργον, οὐκ ἐπαγνῶν μόνον οὐδὲ θαυ-
 μάζων, ἀλλὰ καὶ ζήλων καὶ μιμούμενος, ἀθῶς ἔτι κατα-
 φανῆς. σμικρὸν οὖν οἶεσθαι καὶ πρᾶξίμους, ἀλλ' οὐδ' ὁ
 θαυμάζειν τοὺς κατορθώσας ἔργον ἔχοντες καὶ ἀκίνητον
 ἐξ ἑαυτοῦ πρὸς μίμησιν. οὐτε γὰρ ἔρω σώματος ἐνεργῆς,
 εἰ μὴ μὲν ζήλοστυπίας ἐνεστίν, οὐτ' ἐπαγνος ἄρετῆς ἀφ-
 πυρος καὶ δραστήριος, ὁ μὴ νύπτων μηδὲ κεντερίζων, μηδὲ
 ποιεῖν αὐτὴ φθόνου ζήλον ὅτι τοῖς καλοῖς, ἀναπληρώσεως
 ὁρεγόμενος. οὐ γὰρ ὑπὸ τῶν λόγων δεῖ τῆ φιλοσοφοῦντος
 μόνον, (ὡς τῶν Ἀλκιβιάδης ἔλεγε) τῶν καρδίας ἐρέφεται,
 καὶ δακρυὰ ἐμπίπτειν, ἀλλ' ὅγε πρᾶξίμους ἀληθῶς, μάλ-
 λον ἔργου καὶ πρᾶξεσιν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πλείου πα-
 ραβάλλον ἑαυτὸν, ἅμα τὰ στυγεῖται τῆς ἐνδοξοῦ δακρυό-
 μνος, καὶ δὲ ἐλπίδα καὶ πόθον χαίρων, καὶ μετὰ ὧν ὀρμῆς
 οὐκ ἡρεμούσης, οἷός τ' ἔστι καὶ τὸν Σιμωνίδην, Ἀθηναῖσι π-
 πῶ πῶλος ὡς ἅμα τρέχειν, τὰ ἀγαθὰ μονοεχὶ συμφύων
 γλιχόμενος. καὶ γὰρ τῆ πρᾶξίμους ἀληθῶς ἰδίον ἔστι πά-
 θος, ὧν ζήλοσ μὲν τὰ ἔργα, τῶν ἀφῆσιν φιλήν καὶ ἀγα-
 πῶν, καὶ μετ' ἀνοίας ἀεὶ πηλὴν ἀποδιδούσης ἀφῆσιν ἐξο-
 μοιοῦσθαι. φιλονεικία δὲ ὅτω καὶ φθόνος ἐνεστακαται πρὸς
 τοὺς κρείττους, οὕτως ἴστω δόξης ἕως ἢ δυνάμεως ζήλοστυ-
 πία κηζόμενος, ἄρετῶν δὲ μὴ ἡμῶν μηδὲ θαυμάζων.
 ὅταν οὖν οὕτως πρᾶξίμους τῶν ἀγαθῶν ἔρῶν ὡς τε μὴ μόν-
 ον, καὶ Πλάτωνα, μακάριον μὲν αὐτὸν ἠγεῖσθαι τὸν σώ-
 φρονα, μακάριον δὲ τὸν ξυμῆκρον τῶν οὐκ τῆ σωφρονοῦντος
 σώματος ἰόντων λόγων, ἀλλὰ καὶ ὄψιμα καὶ βαδισμα καὶ
 βλέμμα καὶ μετὰ θαυμάζοντες αὐτῶ καὶ ἀγαπῶν-
 τες, οἷσ στυαρμόπειν καὶ συγγελλῶν πρᾶξίμους ὧν μὲν ἑαυ-
 τοὺς, τότε καὶ ἠνομιάζειν, ἀληθῶς πρᾶξίμους. ἐπὶ δὲ μάλ-
 λον, ἀμὴ μόνον ἀημεροῦσας τοὺς ἀγαθοῖς θαυμάζοντες,
 ἀλλ' ὡς τῶν οἱ ἐρῶντες καὶ τραυλότησ ἀσπάζονται τῶν ὀ-
 ῶρα καὶ ὠχρότησ. τῆ δὲ Περικλέους καὶ δακρυὰ καὶ κατή-
 φθα πένθους ἀρεσ καὶ κεκακωμένης ἀξίαν πηξεν τὸν Ἀφῆ-
 σων. οὕτως ἡμῶς μήτε φυγῶν Ἀρεταίδου, μήτε εἰργμὸν
 Ἀναξαγόρου, μήτε πενίαν Σωκράτους, ἢ καταδίκην Φω-
 κίανος ὑποδεικνύμενος. ἀλλὰ καὶ μὲν τούτων ἀξίαν ἔρεσον
 ἠγούμενοι τῶν ἄρετων, ὁμοίως χωρῶν μὲν αὐτῶ, ὁ Εὐεπίδειον ἢ ἑκάστω φηγομῶροι.

A Sicut enim bonum recuperandæ sanitatis signum
 est morbi in partes corporis non præcipuas averfio:
 ita vitia proficientiū dum in tolerabiliores mutan-
 tur affectiones, videntur paulatim extingui. Phry-
 nidem, cum septem nervis duos addidisset, ephori
 interrogauerunt, superioresne vellet an inferiores i-
 pſis amputandas præbere. Nobis autem & superiora
 & inferiora sunt præcidenda, si quidem ad medium
 volumus & mediocritatem pervenire. profectus ta-
 men ea quæ nimia sunt primo tollit, acrimoniam-
 que affectuum imminuit, ad quos (vt est apud So-
 phoclem) incontinentes furioso feruntur impetu.
 B lam illud quoque dictum à nobis fuit, debere nos
 orationem ad res ipsas transferre, in iisq; de ea iudi-
 cium facere. esse enim hoc vel in primis officium
 proficientis. Eius rei indicium primum est, si quæ
 laudamus, ea imitari conamur, promptique sumus a-
 gere ea quæ admiramur: quæ autem vituperamus,
 nolimus admittere. Equidem probabile est ab om-
 nibus Atheniensibus laudatam fuisse Miltiadis au-
 dacem fortitudinem. sed Themistocles somnum si-
 bi Miltiadis trophæo adimi, eoque se excitari è le-
 cto fatus, statim ostendit se non laudatorem modo
 & admiratorem, verumetiam æmulum eius imita-
 toremq; esse. Parum itaque nos profecisse arbitre-
 mur, dum nos præclare agentium admiratio otiosa,
 C non ad imitanda eorum facta impellit. Nam neque
 corporis amor efficax est, nisi obrectatio ei adlit:
 neque laus virtutis ardens atq; strenua est, quæ non
 pungit neq; stimulat, & loco in vidiz æmulationem
 ingenerat bonorū, idem præstare cupientem. Non
 enim ad orationem duntaxat philosophi debemus,
 vt dicebat Alcibiades, animum convertere, & lacry-
 mas excutere: sed qui vere proficit, multo magis viri
 boni & perfecti factis actionibusq; sese comparans,
 simul mordente ipsum suæ inopiæ conscientia, &
 spe desiderioque lætitiæ afferente, plenus inque-
 D to impetu, volct quod est apud Simonidem,
Lactens equum pullus vel ut cursu sequi,
 tantum non in idem cum præstante viro corpus co-
 alescere affectans. Veri enim profectus hoc propriū
 est, vt quorum æmulamur facta, eorum institutum
 amemus atq; diligamus, & cum benevolentia hono-
 rem iis assiduum deferentes, collaudationibusq; læ-
 tis prosequentes, eorū similes fieri conemur. Cuius
 vero animo cōtendendi studiū & invidia aduersus
 præstantiores instillata est, is sciat se gloriæ alicuius
 aut potentiz rivalitate pungi, virtutē neq; honorare
 neq; admirari. Quando itaq; sic incipiemus bonorū
 E esse amatores, vt non modo, sicut Plato alicubi ait,
 ipsum temperantem putemus beatum, beatum eti-
 am qui dicenti auscultat, sed & gestum eius, & in-
 cessum, & vultum & risum admirantes carumq; ha-
 bentes, parati simus nos quasi concinnare ei & ag-
 glutinare: tunc existimandum est nos vere profice-
 re. Idq; eo magis, si non modo rebus vtentes secun-
 dis eos admiremur: sed sic vt amatores formosorum
 etiam balbutiem aut pallorem diligunt, & Araspem
 lacrymæ quoque & mæstitia lugentis & calamitate
 afflictæ Panthæ perculerunt: sic nos neq; exsulum
 Aristidis, neq; carcerem Anaxagoræ, neq; pauper-
 F tatem Socratis, neq; Phocionis damnationem for-
 midemus: sed virtutem etiam cum his amore di-
 gnam sentientes, appetamus, ad singula Euripidis
 hunc versiculum accinentes,

Proh, quam virtute pre ditos omnia decent.
 Qui n. eo ad virtutem instinctu fertur, vt eius admirationē atq; æmulationē ne ea quidē reprimāt, quæ videntur grauiā esse mala, eū nulla porro res ab honestatis studio auertet. Consequēs horū est, vt cū rē aliquam aggredimur, aut magistratū occipimus, aut fortuitū aliquid nobis offertur, ante oculos nobis pponamus exēpla bonorū virorum, siue ii sunt, siue fuerunt: cogitemusq; quid facturus fuerit hoc loco constitutus Plato, quid dicturus Epaminōdas, qualē se gesturus Lycurgus aut Agefilaus. vt veluti in speculū intuentes, ornemus nos atq; cōponamus, vel vocem aliquam degenerem corrigentes nostram, vel animi motū aliquem reprimentes. Qui Idæorum dactylorum nomina didicerunt, iis singulis sensim recitandis vtuntur ad auerruncandos terrores. Sed bonorum virorum memoria & consideratio celeriter adhibita in omnibus motibus animi aut difficultatibus oblatis, proficientes in studio virtutis integros conseruat atque erectos. itaque hoc quoq; ipsum indicium est profectus. Ad hæc, non iam vt ante vehemēter perturbari, aut rubore perfundi, aut occultare vel transformare aliquid suorū, viro illustri gloria & virtute subito interueniente, sed constanti animo ei obuiam ire, conscientia quādam habet confirmationem. Alexandrum ferunt, cum videret nuncium gaudio plenum ad se adcurrere, dextramq; porrigere, dixisse: Quid mihi nunciaturus es, nisi Homerum reuixisse? putabat enim suis reb. nihil deesse præter famæ ad posteritatem propagationem. Iuueni autem qui mores emendauit suos, nullius rei maior incessit amor, quam se spectandum præbendi bonis honestisque viris, conspiciendamq; exhibere domum suam, mensam, vxorem, liberos, studia, dicta & scripta sua. itaq; etiam male ipsum habet ante è viuus decessisse patrē aut præceptorē, quam vt videre isto cum in statu potuissent: nihilque tantopere à diis immortalibus peteret votis, quam vt ii vitæ redditi morum suorum actionum que fierent spectatores. Sicut contra, qui se ipsos neglexerunt ac corruerunt, suos ne in somnis quidē sine tremore & metu vident. Id quoque, si lubet ad prædicta adiunge, signum non exiguum, quod recte proficiens nullum iam peccatum exiguum putat, sed omnia studiose vitat atq; obseruat. Sicut enim qui diuites se fore desperant, paruos sumtus facere pro nihilo habēt, quod nihil magni futurum putant si paruū paruo adiciatur: spes autem ad finem propius accedens simul cum diuitiis auget diuitiarum amorem: ita & in rebus ad virtutem pertinentibus, qui non multa concedit, neq; dicit Quid tum postea, modo sic, alias melius: sed singulis intentus, vbivēl minimo peccato vitium sese insinuans veniē locum dare videtur, egre fert & indignatur: manifestum facit se purum aliquid sibi iam comparasse quod inquinari nullo modo velit. faciles enim & negligētes facit, vt Aeschylus ait, opinio concepta nihil eorum quæ habemus magnum esse. Maceriam aliquam aut faxpem conficientibus nihil refert obuium quodq; lignum aut lapidē humi iacentē adhibere, aut columnā à monumento aliquo delapsam subiicere. quo modo & homines vitiosi omnia promiscue facta, omnes temere actiones cōgerunt ac coaceruant. At qui in virtute exercēda pfiiciūt, quib. vite

A Φεδ, πῶς ἡναιόισιν ὡς ἀπὸ καλόν.
 τὸν γὰρ ἄχει τὸ καὶ τὰ φαινόμενα δεῖν μὴ δυσχεραίνειν, ἀλλὰ θαυμάζειν καὶ ζηλοῦν ἐθουσιασµόν, ὅτε αὖ ἐπὶ γε τῶν καλῶν ὁσδεῖς ἀπὸ τρέψεν. ἢ δὴ ὅ τοῖς τιούτοις παρέπειται, τοῖς βαδίζουσιν ἐπὶ τῶν εἰς πινά, ἢ λαβοῦσιν ἀρχῶν, ἢ χροσαμύοις τύχη, τί καὶ τὰ πρὸς ὄφθαλμῶν τοῖς ὄντας ἀγαθοῖς ἢ γενησάμενοις, καὶ ἀφαινοῦσθαι τί δ' αὖ ἐπὶ τῶν εἰς πινά, ἢ δ' αὖ ἐπὶ τῶν Πλάτων, ἢ δ' αὖ ἐπὶ τῶν Ἐπαμινώδα, ποῖος δ' αὖ ἐπὶ τῶν Λυκούργου ἢ Ἀγασίλαος, οἷον πὶ πρὸς ἔσοπτεα
 B χροσαμύοις, εἰ αὐτοῖς ἢ μεταρρυθμιζόντας, ἢ φωνῆς ἀφηνεσέρας αὐτῶν ἐπιλαμβανομένων, ἢ πρὸς πὶ πάθος ἀνυβάνοντας. οἱ μὲν γὰρ ἐκμεμαθῆκότες τὰ τῶν Ἰδαίων ὀνόματα δακτύλων, χροσάται πρὸς τοῖς φέουσιν αὐτοῖς ὡς ἀλέξινάκεις, ἀτρέμα καταλέγοντες ἕκαστον ἢ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἐπίνοια καὶ μνήμη, τὰ χύ παρειαμύνη καὶ ἀφαινοῦσθαι τοῖς πρὸς ἕκαστον ἐπὶ πᾶσι πάθεσι καὶ πάσας ἀπολείας, ἔρτους ἀφαινοῦσθαι καὶ ἀπὸ τῶν. ὅτε ἐστὶν σοὶ καὶ τὸ σημεῖον αὐτὸ τὸ πρὸς ἀρετῶν ἐπιδιδόντος. πρὸς ὅ τούτω, ὅ μὴ κέ πὶ παρὰ τῆσθαι σφόδρα, μὴ δ' ἐρυθραῖαν, μὴ δὲ κατὰ κρῦπτον, ἢ μετασχηματίζειν τὴ τῶν καὶ αὐτῶν, ἀνδρῶν ἐπὶ δόξου καὶ σάφρονος ἀξιαπίνης ἐπιφανέτος, ἀλλὰ τὰρρεῖν, ὁμῶτε χροσάται τοῖς τιούτοις, ἔχῃ πινά τὸ σιωπεῖδος ἐκβεβῆσθαι. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ, ὡς εἴοικεν, ἀφαινοῦσθαι περὶ χαρῆ πρὸς ἀέοντα, καὶ τὴν δεξιὰν πρὸς τῶν, Τί μοι μέλλεις (εἶπεν) ὡ τὰ ἀπὸ τῆσθαι, ἢ ὅτι Ὀμηρος αἰαβεβῆσθαι: ὁσδεῖς αὐτὰ τὰ πρὸς ἕκαστον πλὴν ὑπερφημίας εἰδεῖν οἰόμενος. νέω ὅ αὐδὲ βελπουμῶν τὸ ἦθος, ὁσδεῖς ἔρωσ ἐμφύεται μᾶλλον ἢ καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐγκλωπίσθαι, καὶ πρὸς ἕκαστον οἰκίαν αὐτοῦ καταφανῆ, τὰ πρὸς τῶν, γυναικα, παιδία, ἀπουδῶν, λόγους λερομύοις ἢ χροσάμοις, ὡς τε καὶ δάκνεσθαι πρὸς τῶν πρὸς ἢ κατὰ γητοῦ μεμνησθαι, ὅτε ἐπιδόντος αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀφαινοῦσθαι, καὶ μὴ δὲν αὐτοῦ τὰς ἀξιαπίνης πρὸς τῶν ὡς ἐκείνοισ ἀναδίσσασθαι αὐτὰ γηροσθαι τὸ βίου καὶ τῶν πρὸς ἕκαστον τῶν. ὡς τὰ αὐ τῶν αἰτίων, εἰ κατὰ μετῆσθαι εἰς αὐτῶν καὶ ἀφαινοῦσθαι, οὐδ' ἐπὶ ὅ πρὸς τῶν πρὸς ἕκαστον ἀτρέμα καὶ ἀδελῶν ὄρασιν. ἐπὶ τῶν πρὸς τῶν εἰρημύοις σημεῖον οὐ μικρὸν, εἰ βούλει, τὸ μὴ δὲν ἐπὶ μικρὸν ἢ γηροσθαι τῶν ἀμύρτησθαι, ἀλλ' ἐξ ἀλαβεῖσθαι καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπασιν. ὡς τὰ γὰρ οἱ δὲ πλουτήσθαι ἀπεγνωστέος ἐπὶ ὁσδεῖς τῶν τὰ μικρὰ δαπνύματα, μὴ δὲν οἰόμενοι ποιεῖν μέγα ὅ μικρῶν πρὸς τῶν, ἢ δὲ ἐλπίς ἐγγυτέρω τὸ τέλει βαδίζουσα ἐπὶ πλούτω σιωπεῖδος πλὴν φιλοπλουτίασθαι οὕτως ἐπὶ τοῖς πρὸς ἀρετῶν πρὸς ἕκαστον, ὅ μὴ πολλὰ συγχωρῶν, τὰ πὶ γὰρ ὅ πρὸς τῶν, καὶ νῦν μὲν οὕτως, αὐτῶν ὅ βέλπον, ἀλλὰ πρὸς ἕκαστον ἕκαστον, καὶ εἰς τὸ μικρὸν τὸν κακία ποτὲ τῶν ἀμύρτησθαι ἐπὶ τῶν συγγνώμῃ πορίζεται, δυσανασχετῶν καὶ δυσχεραίνων, δὴ λῆσθαι ἢ δὴ πὶ κατὰ ἐπὶ κτώμενος εἰ αὐτῶν, καὶ οὐδ' ὅ πρὸς αὐτῶν ἢ πρὸς τῶν. ὅ μὴ δὲν οἰεσθαι (κατ' Αἰσχύλον) μέγα, μὴ δὲ ἔχειν, ἀνδραγαθῶν πρὸς τὰ μικρὰ ποῖσθαι ὀλιγώρους. καὶ γὰρ ἀμασθαι καὶ ἀφαινοῦσθαι οἰκονομοῦσθαι ἢ ἀφαινοῦσθαι ἐξ ὅλων ὅ τυχόν ἢ λίθον ἐπιβαλεῖν χυδαῖον, ἢ σήλιον ἢ πρὸς τῶν πρὸς τῶν ἀπὸ μνήματος, οἷα ποῖοσθαι οἱ φαυλοῦσθαι
 h

κατάπερ ἱεροδύμιος οἰκοδομήματα καὶ βασιλικὰ, τῆ βίου
 κεκρότηται χρυσία κρητὶς, ὅθεν εἰκὴ παροίονται τῶν γυνο-
 μῶων, ἀλλ' οἷον ἀπὸ σταθμῆς τῆ λόγου παροίονται καὶ παροί-
 ονται ἑκάστον. Ἐπὶ οὖν τὸν Πολύκλειτον οἰόμεθα λέ-
 γειν ὡς ἐστὶ χαλεπώτατον αὐτῶν τὸ ἔργον, οἷς αὐτὸς ὄνυχά ο
 πηλὸς ἀφίκεται.

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ Π Ω Σ

αἴτις ἔχει ἐχθρὸν ὠφελῆτο.

ΡΩ μὲν οὖν τὸν παροίοντα, ὃ Κορινθί-
 λιε Πύλαρχος, ἀπὸ πολιτείας ἤρπασεν ἔ-
 πον, οἷον ὠφέλιμα πῖς κρητὶς ὠφελίμος
 ἂν, ἀλυπτότατον ἴδεια πῖς ἐπιτυχάνοισι
 παρέχεται αὐτὸν. ἐπεὶ ὅτι ἔχεται μὲν ἀ-
 φροσύνη (ὡς περὶ σοφοῦ τῶν Κρητῶν) ἀ-
 ρεῖν ἔστι, πολιτεία δὲ μήτε φθόνον οὐλοχῆα, μήτε ζήλον ἢ
 φιλονεικίαν, ἔχεται κρητὶς πᾶσι, μέγιστον δὲ γέ-
 ρον δὲ εἰ μὴδὲν ἄλλο, πᾶσι ἔχεται αἰφιλίαν συμπλέκεισιν
 ἡμᾶς (ὃ καὶ Χίλων ὁ σοφὸς νοήσας, τὸν εἰπόντα μὴδὲν ἔχει
 ἐχθρὸν ἠρώτησεν εἰ μὴδὲ φίλον ἔχει) δοκεῖ μοι τὰ τε ἄλλα πε-
 ρὲ ἔχεται πᾶσι πολιτικῶν διοικήσθαι παροίονται, καὶ τῆ Ζε-
 νοφάντος ἀκηχθέναι μὴ παρέρχεται, εἰπόντος ὅτι τῶν ἔχον-
 τος ἔστι καὶ ἀπὸ τῶν ἔχεται ὠφελῆσθαι. ἀπὸ οὖν εἰς τὸ
 παροίον εἰπεῖν μοι παρέσθαι, σωματικῶν ὁμοῦ πῖς αὐτοῖς ὄν-
 μασιν ἀπέσθαι σοί, φασί μὲν ὡς οὐκ ὠφέλιμα τῶν ἐν
 τοῖς πολιτικῶν ὄντων γέγραμμένων. ἐπεὶ κακίον
 τὸ ἄλλο ὄντα παροίοντα ἔχεται πολλὰς.

Ἐξήκει πῖς παλαμοῖς ἔχεται τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἀλλο-
 φείων ζῶων μὴ ἀδικεῖσθαι, καὶ τῶν παροίοντων τὰ θεῖα τέ-
 λος ἐπὶ ἀγῶνων οὐκ εἰσὶν οἷον ὅτι ὕστερον ἢ ἡ χρεῖσθαι μαθόντες
 αὐτοῖς, καὶ ὠφελῆσθαι (ἀπὸ τρεφόμενοι, καὶ θεῖον ἀμ-
 φισπύροισι, καὶ χολαῖς καὶ πιτύαις ἰατρῶν ἄνδρων, καὶ δέρμα-
 σιν ὀφθαλμοῦ αὐτοῖς. ὡς τε ἄξιον εἶναι) δεδιέναι μὴ τῶν θε-
 ρείων ἐπιλιπόντων τὰ ἀνθρώπων, θεῖος δὲ ὁ βίος αὐτῶν γέ-
 ρεται, καὶ ἀπορῶν καὶ ἀνήμερος. ἐπεὶ τοῖσι πῖς μὲν ἄλλοις
 ἰκανὸν ἔστι τὸ μὴ πάσχειν ἔχεται τῶν κακῶν, τοῖς δὲ νοῦν
 ἔχεται ὁ Ζενοφάντος καὶ ἀπὸ τῶν ἀφροσύνην ὠφελῆσθαι
 φησιν, ἀπὸ μὲν οὐκ ἔχει, ζητεῖν ὅτι μεθοδὸν καὶ τέχνην δι' ἧς
 τῶν παροίοντων τὸ καλὸν εἰς χρεῖς ἔχεται ζῆν ἀδιώατον
 ἔστι. οὐδὲν αὐτῶν πᾶσι δὲ ζῆμερῶν δίδρον ὁ γεωργός, ὅθεν
 πᾶσι βλάσθησθαι θεῖον ὁ κρητὶς ἐζητήσασιν οὐκ καὶ κατ'
 ἐτέρας χρεῖς, ὁ μὲν οὐκ τῶν ἀκέρπων, ὅτι ἀπὸ τῶν ἀγῶνων
 ὠφελῆσθαι. τῆς θαλάσσης τὸ ὕδωρ ἀποτὸν ἔστι καὶ πονηρὸν,
 ἀλλ' ἰχθῦς τρέφεται, καὶ πόμπιμον ἔστι πᾶσι καὶ πορβύσιμον
 ὄχημα πῖς κρητὶς. τῶν σατύρων τὸ πῦρ, ὡς παροίον
 ὠφθαι, βουλομένου φιλήσασθαι καὶ ἀπειθαρχῆν, ὁ Περικλέης,
 Τεσάρης ἡμίονον ἀπὸ πηλῶν σὺ γὰρ καί μοι τὸν ἀλάμνον
 ἀλλὰ φασὶ παρέχει καὶ θερμότητα, καὶ τέχνης ἀπάσης ὄρ-
 γανὸν ἔστι τοῖς χρεῖσθαι μαθούσι. σὸς δὲ δὴ καὶ τὸν ἐχθρὸν, εἰ
 βλαβερός ὢν τὰ ἄλλα καὶ δυσμεταχείριστος, ἀμφοτέρωθεν ἀ-
 φιλῶ ἐδίδωσιν αὐτῶ καὶ χρεῖσθαι οἰκείαν, καὶ ὠφελίμος ἔστι.

remus, an damnosus cætero qui & intractabilis, quodam tamen modo anam sui utendi præbeat.

A veluti sacri ac regii ædificii, iactum iam est aureū
 fundamentum, nihil eorum quæ aguntur temere
 admittunt: sed veluti amussi rationis aptant singu-
 la atque concinnant. quo de ædificio vsurpari
 potest Polyclati dictum qui difficilimum opus
 tractare eos pronunciauit, quibus lutum est ad
 vnguem exigendum.

PLVTARCHI DE CAPIENDA

B ex hostibus vtilitate, Libellus.

Videmus te, Corneli Pulcer, si-
 mul cum reip. administratio-
 ne mansuetissimum vitæ ge-
 nus delegisse, in quo cum ma-
 xime publico profis, priuatim
 compellantibus te facilimum
 iucundissimumque præbes.

Enimvero regionem aliquam inuenire licet, quæ
 feris careat, quod de Creta narratur. respub. autē
 nulla adhuc extitit, quæ nullam inuidiam, nullam
 æmulationem aut studium contendendi, qui sunt
 affectus inimicitis generandis fecundissimi, pro-
 tulisset. Quod si nulla alia res, ipsæ saltem nos ini-
 micitis implicarent amicitia. quod & Chilo ille
 sapiens sensit, cum ē dicente neminem se habere
 inimicum, interrogauit, nullumne etiam amicum
 haberet. Itaq; viro in republ. versanti cum alias de
 inimicis disquisitio mihi non videretur negligēda,
 tum Xenophontis dictum attente considerandū,
 qui cordati hominis pronunciat esse, Etiam ex ini-
 micis vtilitatem capere. Quæ itaque ea de re nu-
 per mihi differere subiit, ea totidem conscripta
 verbis ad te mitto, omisissis maxime his quæ in præ-
 ceptis reipubl. administrandæ scripsimus: cum vi-
 deam illum tibi librum frequenter esse ad ma-
 num. Præcis hominibus satis fuit, à diuersæ natu-
 re animalibus nullam accipere iniuriam: isq; fuit
 finis certaminum aduersus feras. Posteriores et-
 iam in suos vertere eas vsus didicerunt, carnibus
 vescentes, pilis vestientes se, fellis aut coaguli me-
 dicina vtentes, pellibus se armantes. adeo vt non
 iniuria metuendum sit, ne, si feræ homines defice-
 rent, vita humana esset futura belluina, inops, &
 fera. Proinde quoniam aliis satis est nullo ab ini-
 micis affici damno, prudentes autem etiam vtili-
 tatem ex iis capere Xenophon dixit: fidem eius
 dicto derogare non conuenit, ars tamen ac via &
 ratio quærenda est qua id bonum consequantur,
 quibus absque inimico viuere non licet. Non po-
 test quamuis arborem colonus exuere syluestri
 natura, neq; venator omnia cicurare animalia. in-
 uenta tamen est ratio, qua & ille ex sterilibus, &
 hic ex feris emolumentum aliquod caperet. Aqua
 marina neque potui est, & vitiosa: pisces tamen a-
 lit, hominibusque in diuersissimas regiones pro-
 ficiscentibus loco vehiculi est. Cum Satyrus igne
 primo sibi visum osculari vellet & amplecti, mo-
 net eum Prometheus,

F Barbam caper tuam deflebis protinus:

Tangentem adurit ignis. -- interim lumen
 præbet, & calorem, & vsus gnaris instrumentum
 est omnium artium. Inimicum etiam confide-